

Szerkesztőség

Arad, Acsoev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőnyeim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej

Fél évre ... 540 Lej

Negyed évre ... 270 Lej

Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

El a rémmel!

Az adókvetés rémének szárnyai már itt suhogtak Arad polgárságának feje felett. Szomorú, hogy ezt a természetes és magától értetődő államfunkciót bombasztikusan „rém”-nek kell neveznünk, de azt hisszük, még elég szürkék voltunk ahhoz a képlhez, amit ez a fogalom az adóalanyok lelkében most életre kelt. Az aradi kereskedelmi és iparkamara igazgatótanácsa ma órákhosszat foglalkozott ezzel a kérdéssel és az ott elhangzott felszólalásokból is csak az tűnt ki, hogy az adókvetés félelmetes valami, ami ellen vagy tiz szónok ajánlott különböző óv- és védintézkedéseket. Hiába beszéltek arról, hogy maga a pénzügyminiszter is belátta már, hogy a mostani adóviszonyok tovább nem tarthatók fent és elrendelte szigorúan a méltányos adókvetést, Arad kereskedő- és iparosvilágának elítélte, amely ott ült ma a kamarában, nem nagyon nyugodott meg. Még Nicolaeu aradi pénzügyi adminisztrátor előre elkészített elaborátuma, amit csillapítón halk hangon adott elő, sem tudta megnyugtani a kedélyeket, amik sötét szavakban és mondatokban törtek minduntalan elő.

Pedig most már elérkezett a végső ideje a megnyugvásnak. Olyan intézkedések kellenek, amelyek újból felkeltik az adóalanyban a bizalmat az állami hatalom közege iránt, hogy ne lánson abban existenciájára törő elienséget, olyan intézkedésekre van szükség, amelyek visszahozzák az emberi méltányosságot, amelyre oly nagy szüksége van ma mindenkinek. Unottá hangoztatott igazság az, hogy kimélni kell az adóalanyt, mert esetleg teljesen elvész a jövőre nézve, de fokozottan kell kimélni most, amikor a megélhetés és a gazdasági élet krízisé következtében egyre jobban fogy a számuk.

Azok tehát, akik most helyet foglalnak az adókvetőbizottságban, olyanok legyenek, akik ismerik a várost, annak polgárait, azok teherbíró képességét, hogy helyesen tudjanak mérlegelni. De azonkívül érző emberek is legyenek, ne csak paragrafusvégrehajtók, hogy ezzel hassanak enyhítően ott, ahol a törvény oly nagyon rideg. A kamara mai ülésén ez a kívánság komoly formában kifejezésre is jutott: a kereskedők és iparosok érdekképviselője maga is elérkezettnek látja az időt, hogy megelégedés és arra való férfiak kezébe tegye le a sok ezer adózópolgár sorsát. Nagy a felelősségük azoknak, akik ezeket a reprezentánsokat kiválogatták, de még nagyobb a tisztaságuk vállalkozásuk; ezer és ezer ember sorsa függ rajtuk, becsülettel kell eleget tenniük a nagy és fontos kötelességnek.

Sok ígéret hangzott már el a közeledő adókvetésre magas helyeken, másutt is és most már csak azt várja az adózó polgárság, hogy azokból valóra váljon valami. Hogy tényleg érezze minden adófizető az enyhülést, amely talán némi erőt ad és reményt nyújt a feltámadásra. Itt az ideje, hogy az adókvetés ne legyen rém, amelytől borzongva féljen mindenki, hanem természetes polgári kötelesség teljesítés csupán, mint valaha régen.

Maniu még személyének feláldozásával is harcot kezd a kormány ellen.

A parlament mai ülése kegyelettel adózott Braniste Valér emlékének.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának távirata.) A nemzeti-parasztpárt parlamenti frakciója ma délben újabb ülést tartott, amelyen Madgearu beszámolt külföldi tapasztalatairól. Az Adeverul szerint Maniu hangsúlyozta, hogy a párvezéreknek aktív részt kell venniük a kormány megbuktatására indított küzdelemben. Különösen nagy hatást keltett Maniunak az a kijelentése, hogy a harcot az ő fizikai személyének feláldozásával is sikerre kell vinni.

A kamara mai ülésén Saveanu elnökölt. Napirend előtt Pop C. István szólalt fel, aki hódolattal emlékezik meg Braniste Valér mártírságáról és érdemeiről. A kamara tagjai

felállva hallgatják Pop C. Istvánt. Ezután Stelian Popescu igazságügyi miniszter a kormány, Nitita Constantinescu a többség, Willer József dr. pedig a magyarság nevében parentálja el a románság nagy halottját. Végül Saveanu elnök ad kifejezést a kamara mély gyászáról, amelyet jegyzőkönyvben örökítenek meg. Lapedatu nemzeti-parasztpárti a szövetkezeteknél előfordult visszaélésekről beszél. Rautu a dorohoi megyei családokat teszi szóvá. Anghelescu miniszter vizsgálatot ígér. Jonescu a gyógyszerrendelésekre vonatkozó iratokat kéri, majd dr. Joanitescu interpellál az ilfovi prefekturánál elkövetett szabálytalanságok ügyében.

Mussolini mérsékletre intette Titulescut a szentgotthardi incidens ügyében.

Nagy titok fedi Mussolini és Titulescu tanácskozását. — A külügyminiszter szombaton érkezik Párisba. — A francia nacionalista sajtó féltékenyen figyel a római látogatásra.

(Az Aradi Közlöny római tudósítójának távirata.) Titulescu külügyminiszter — mint már jeleztük — tegnap délután hat órakor hosszabb tanácskozást folytatott Mussolini miniszterelnökkel a Chigi-palotában. A találkozás, — amely rendkívül szívélyes keretek között folyt le — két óra hosszat tartott, de annak tárgyát még ma is a legteltesebb diszkrécióban tartják és hivatalos kommunikét sem adtak ki. Az olasz sajtó magasztaló cikkeket közöl Titulescuról és látogatásától a román-olasz viszony kimélyítését várják, különösen gazdasági tekintetben és meglepedéssel veszik tudomásul a román kereskedelmi delegáció közeli érkezését. Titulescu pénteken Párisba utazik, ahol találkozni Briand-nal. A külügyminiszter Franciaországból Berlinbe megy. Titulescu egyébként még a találkozás előtt nyilatkozott a római sajtónak és a következő érdekes közléseket tette:

— Az extrónörökös ügye nemzetemet — nézetem szerint — egyáltalán nem érdekli és ez a kérdés csupán csak az újságíróknak szenzáció. Az esetleges háborus lehetőségek kérdésének tekintetében határozottan ki kell jelentenem, hogy Románia őszintén óhajtja a békét, ez a béke azonban csak olyképen értelmezhető, hogy átmenet két háboru között. A római Tevere című lap vezércikke szerint Titulescu beszéde nagy hatást keltett. A lap megállapítja, hogy az olasz-román viszonyoknak már régen másnak kellene lennie, valahol azonban hiba támadt, amiért ez eddig nem következhetett be. Titulescu most meggyőződhetett Olaszország békés szándékáról, amely arra irányul, hogy a Balkánon minden hegemóniára való törekvést megakadályozzon. Titulescu nálunk — írja a lap — kedvező talajra talál ha őszintén közeledik felénk.

Az Echo de Paris Pertineaux aláírásával cikket közöl, amelyben azt írja, hogy Titulescu római útja elsősorban Magyarországgal

és a szentgotthardi fegyvercsempészs ügyével áll összefüggésben. A külügyminiszter Mussolini előtt szóba hozza az olasz-magyar szerződést, ő lévén ugyanis az egyetlen diplomata, aki kísérletet tehet ebben az ügyben felvilágosítások kérésére. A párisi Humanité Titulescu római látogatásával kapcsolatban biztosra veszi, hogy Briand sem fogja támogatni fentartás nélkül Belgrád és Prága álláspontját a szentgotthardi fegyvercsempészs ügyében, ha maga Románia sem veszi komolyan az ügyet. Ebben az esetben — írja a lap — könnyű megjósolni, hogy a határincidens véglegesen lekerül a napirendről. Valószínű különben, hogy a nagyhatalmak Prágánál és Belgrádnál oda fognak hatni, hogy a két állam várja be türelemmel a Népszövetség legközelebbi ülésének előkészítését.

Francia félhivatalos közlemény kijelenti, hogy a francia kormány a szentgotthardi ügyben megőrzi a legszigorubb semlegességét. Ha a kisantant tiltakozna a Népszövetségnél, úgy Franciaország a legtárgyalagosabban veszi fontolóra az esetet. Az Echo de Paris véleménye szerint, kétségtelen, hogy Mussolini tanácsolt mérsékletet, óvatosságot Titulescunak Magyarországra irányában. A nacionalista és a baloldali sajtó ezzel szemben tüzezi a kormányt, ne tartsa, hogy miután a franciabarát Bratianu meghalt, Románia átevezzen az olasz fascizmus vizeire.

A Lupta szerint Titulescu párisi tartózkodása alkalmával tárgyalni fog Romániának Franciaországgal szemben fennálló háborus adósságainak rendezése ügyében is. Az ehhez szükséges előkészítő munkálatok már megkezdődtek. Eftimiu Antonescu és Zauceanu, Romániának a jóvátételi bizottságánál levő delegátusai készítik elő a tárgyalások anyagát, vasárnap pedig egy technikai bizottság megy Párisba, amelynek tagjai Stoicescu, a Banca Nationala igazgatója, Giuan a hadikártalanítá-

si osztály vezetője és Stanescu kereskedelmi akadémiai tanár. Titulescu szombaton érkezett Párisba.

Londonból jelentik: A Daily Herald szerint angol politikai körökben azt hiszik, hogy

a londoni román követség úgy tájékoztatta Titulescut, miszerint Anglia helytelenül minden kísérletet a szentgotthárdi határvizsgálás ügyének a Népszövetség elé való terjesztésére vonatkozólag.

Arad kereskedő- és iparostársadalma

a tulzott adókiivetések ellen.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara igazgatótanácsi ülésén a tagok egész sora fejtette ki aggodalmait a jelenlegi kivetési rendszerrel szemben. — A pénzügyigazgató hosszú expozében igyekezett megnyugtani az adózókat.

(Arad, január 26.) Az aradi kereskedelmi és iparkamara igazgatótanácsa ma délután öt órakor ülést tartott Mateescu István alelnök vezetése mellett. Az ülésen a tanács tagjai feltűnően nagy számban jelentek meg, ami főleg azzal magyarázható, hogy a programon szerepelt az adókiivetések ügye is. Az ülés elején az elnök üdvözölte a tanács tagjait, majd

a városi közevetvám

ismert ügye került szóba. Ennek szedését tudvalevően betöltötte a helyigazgató, mire a polgármester félszázalékos értékvényt szándékozott életbeléptetni, hogy a város 13 milliónál nagyobb bevételi veszteségét behozza. Ez a terv súlyosan érintette az ipart és kereskedelmet és ezért Marcus Mihály szenátor, kamarai elnök tárgyalásokat kezdett a polgármesterrel, bizonyos megegyezésre nézve. Az intervencióknak az lett az eredménye, hogy a helyigazgató, alapos indokolás ellenében kilátásba helyezte a közevetvám szedésének engedélyezését. A város viszont revízió alá szándékozik venni az egyes sérelmes tételeket.

Jellinek József a fakeskedelem részére kért méltányos elbánást ez alkalomból. Crisan Demeter pedig az autók és kocsik vámjának leszállítását kérte. A tanács elhatározta, hogy a kívánásokat annak idején figyelembe veszi.

Az új adókiivetés aggodalmát.

Pacuraru Brutus főtitkár és dr. Patus Lajos titkár az új adókiivetésekről beszéltek; megemlítették azt, hogy az 1927-es adókiivetés mily igazságtalanságokat tartalmazott, nem beszélve az erőszakos behajtásokról, amelyek enyhítése ügyében a kamara sokszor sikerrel intervenált. Az új kivetésre azonban a pénzügyminiszter olyan utasítást adott a bizottságoknak, amely mindenkit megnyugtathatna. A kamara különben gondosan válogatta össze a kivető bizottságba delegált tagjait és figyelmeztette őket, hogy minden tulkapás ellen erélyesen szálljanak síkra. Domán Sándor a kereskedők testülete nevében arra kérte a kamarát, főleg az adók törvényes kivételére vigyázzon, hogy a törvényes alapot ne lépjk túl a bizottságok. Deutsch Andor rámutatott arra, hogy hiábavalóak a pénzügyminiszteri rendeletek, mert azokat a kivető bizottságok nem alkalmazzák, hanem mindenütt emelik az adóalapot. Az iparosok és kereskedők ép ezért máris nagy aggodalommal tekintenek a kivetések elé, mert tudvalevő, hogy a felebbeszések nem sokat segítenek. Kéri, hogy a kamara éber figyelemmel kísérje az ügyet. Glück József azt ajánlotta, hogy a kisiparosoknál szakma szerint vessék ki az adót, még pedig szakemberek. Faragó Rezső bankigazgató kifejtette, hogy a kincstár érdeke az igazságos adókiivetés. Rámutatott a fogyasztás krízisére, amelynek még az elején vagyunk és ha ezzel a kincstár nem számol, akkor siettetni az ország pusztulását. Époly helytelen dolog volna ezt figyelmen kívül hagyni, mint a lejt 4-es kurzuson stabilizálni. Azt javasolja, hogy a kivető bizottságok csak akkor hagyják helyben a tavalyi adókat, ha azoknak jogossága bebizonyítást nyer. Ellenkező esetben szállítsák le. Dr. Szöllössy Zsigmond kimutatta, hogy egy kereskedő tiszta jövedelmének 60 százalékát fizeti el adóba és kéri a három évenkénti adókiivetés bevezetését. Helyteleníti az adókiivetéseket azt az elvét, amely állandóan több adó szerzésére törekszik és szükségesnek tartja, hogy most már vegyék figyelembe a kivetésnél a kereskedők

könyveit is. Ha pedig a kivetések nem volnának méltányosak, úgy éljen a kamara generális panaszjogával.

A pénzügyigazgató megnyugtató expozéja.

Adler Andor temetőhöz hasonlítja Románia közgazdasági életét és a pénzügyi adminisztrátorhoz intézve szavait, megállapítja, hogy rossz szolgálatot tesz mindenkinek, a hazának is, ha olyan precíz hivatalnok-ember marad, mint eddig volt. Kérte, hogy vigyázzon alkalmazottaira, hogy azok ne lépték túl hatáskörüket, mert súlyosabb év előtt állunk, mint a tavalyi volt. Zima Tibor a bizott-

Letartóztatták a budapesti Nemzeti Pénzváltó alelnökét.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Gábor Tibor öngyilkossága — mint ismeretes — súlyos bonyodalmakat idézett elő a Nemzeti Pénzváltónál. A Pénzügyi Központ ma a Pénzváltó kérésére elrendelte a revíziót. Egyidejűleg a rendőrségben is jelentkeztek károsultak, akiknek feljelentése alapján előállították a főkapitányságra a Pénz-

Az Anitié

Ideiglenes kötvényei szombat estig beválthatók.

ságok összeállításánál tapasztalható visszasságokra hívta fel a figyelmet és kimutatta, hogy az idevonatkozó törvények végrehajtásának túlteng a fiskalitás.

Nicoleanu pénzügyigazgató hosszabb beszédben fejtette ki, hogy neki az igazságosság a szándéka és örül, hogy azt most a pénzügyminiszter is támogatja, mert igazságos adókiivetést rendelt el. Megígérte, hogy vigyázni fog, nehogy méltánytalanság érje a polgárságot és rámutatott arra, hogy a miniszter adócsökkentésre nem adott ki tündeletet és nem is adhat. A behajtásokért őt nem lehet felelőssé tenni de a végrehajtó közegek szerinte nem is jártak el olyan nagyon kíméletlenül. Beszédét azzal fejezte be, hogy igyekezni fog a lehetőség határain belül méltányosságot gyakorolni.

Az idő előrehaladottságára való tekintettel Mateescu elnök az elhangzottak összefoglalása után az ülés folytatását péntek este 6 órára halasztott, amikor is a banktörvénytervezet kerül letárgyalás alá.

váltó igazgatósági alelnökét, Hadinger Adolfot, akat kihallgatása után is a rendőrségen tartottak. Ma délelőtt kézbesítettek a Pénzváltó összes vezető funkcionáriusainak, köztük Nadas Lipót vezérigazgatónak is, akiket holnap délelőtt folyamán hallgatnak ki. Hír szerint a Pénzváltó hiánya az aktívák beosztásával négyszázezer pengő.

Magyarország hercegprimása letette az ünnepélyes hűség esküt.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Serédi Jusztinián hercegprimás — mint jelentettük ma — Bárdos Remig pannonhalmi főapát kíséretében tegnap délelőtt egy órakor érkezett Budapestre. Délután két órakor a budai primási palotába ment autón a hercegprimás, ahol dr. Mészáros János érseki helytartó, Knébel Miklós pápai kamarás és Nemes Antal c. püspök fogadták. A délutáni órákban a hercegprimást dr. Szmrecsányi Lajos egri érsek és Orsenigo Cesaro c. érsek kerestek fel; később Serédi Jusztinián Horthy Miklós kormányzóval és Bethlen miniszterelnökkel tett tisztelegő látogatást. Magyarország új hercegprimása ma délelőtt tizenkét órakor tette le nagy ünnepségek közepette a szokásos hűség esküt Horthy kormányzó kezéhez. Az eskütételnél báró Wlassits Gyula a felsőház elnöke és herceg Festetics Tasziló zászlósur működtek közre. Az eskütételnél megjelentek még gróf Bethlen István miniszterelnök és gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter.

Délben tizenkettőkor vörös bibornoki díszben autóján érkezett a királyi palota főbejárathoz Serédi Jusztinián dr., Magyarország új hercegprimása. A várórség a királyi hercegeket megillető tisztelegéssel fogadta, majd Serédi a diszbeöltözött testőrök sora között haladt fel a lépcsőkön. Az ünnepélyes szertartáson, amelyen közreműködtek Bethlen István gróf, Wlassits Gyula báró, Klebelsberg Kunó gróf, Serédi dr. letette a hűség esküt a kormányzó kezébe. Félkettőkor a kormányzó és felesége villásreggelire vendégül látták a hercegprimást és a jelenvoltakat, este kilenc órakor pedig a miniszterelnöki palotában diné volt Serédi tiszteletére. A pozsonyvárosi és vármegyei egyesület tagjai ma elhatározták, hogy Szmrecsányi György vezetésével tisztelegő küldöttségben keresik fel a hercegprimást az esztergomi installáció alkalmával, hogy üdvözöljék őt, aki Pozsony-vármegye szülőltje

és a pozsonyi gimnáziumnak volt ieles tanulója.

A magyar képviselőházban Zsitvay Tibor elnök a következőket mondotta a hercegprimás ma déli eskütétele alkalmából:

— Most teszi le alkotmányos esküjét a kormányzó kezébe Magyarország letvenőtődik primása. Serédi ezzel nemcsak a közjogi kiváltságok diszpalástját öltötte fel, hanem magára vette a történelmi felelősséget és az ártatlanul megkínzott magyarság súlyos keresztjét. Napjainkban a magyar hercegprimásnak apostoli hivatása van. Rendkívüli időben jött, rendkívüli módon küldetett és rendkívüli volt fogadtatása. Igazságot, békét és a munka szentségének megbecsülését hirdeti. Ország-szerte örömet keltett a kis magyar falu szülőltjének magasra-emeltetése, mely mintegy szimbolizálja, hogy a magyar nép így várja a megváltás hajnalát. A hercegprimást eskütétele alkalmából köszönti a magyar képviselőház; legyen ő a közjog rendületlen őre. Az üdvözlést írásban is ányújtották ma a hercegprimásnak.

Prágából táviratozzák: A csehi sajtó élesen támadja a hercegprimást magyarországi beszédéért. A Cesko Slovensko Republica Serédi beszédéből kivonatokat közöl ilyen címmel: „Magyarországi irredentizmus megerősödése”. „Az új magyar hercegprimás a magyar irredenta vezetője”. A Slovensko Politika felteszi azt a kérdést, vajlon mit fog válaszolni a hercegprimásnak.

— Lakók memoranduma a miniszterelnökhöz. Bucurestiből jelentik: A lakók ligájának küldöttsége ma memorandumot nyújtott át a miniszterelnöknek és Dimitriu közlekedésügyi miniszternek, aki a Cudalbu-féle törvénynyel szemben annak idején élesen állást foglalt. A memorandumban kéri a lakószervezeteknek 1929. április végéig való meghosszabbítását, továbbá építkezési alap létesítését, a lakberek megállapított hányadából.

Eladták a budapesti Newyork-palotát.

A magyar főváros leghatalmasabb ingatlanvásárlásának érdekes részletei és követhetményei. — Teljesen modernizálni fogják az Atheneum-trösztöt.

(Az Aradi Közlöny budapesti távirata.) Nagy és kétségtelenül érthető feltűnést keltett érdekeltek körében, hogy Budapest legnagyobb és legértékesebb ingatlankomplexuma, a

Newyork-palota, amelyet annakidején még a Newyork Biztosító Intézet épített, az elmúlt napokban gazdát cserélt. A Newyork-palotát az Adria Biztosító Társulat vette meg

hosszabb tárgyalások után és pedig olyan jelentékeny áron, aminő hatalmas összeget a budapesti ingatlanpiacon még nem fizettek. Az Adria Biztosító Társulat

pontosan 2.6 millió pengő vételárát fizetett a Newyork-palotáért és a társaság a vételár jórészt előre.

hátralékos részét pedig aránylag rövid időn belül fizeti, természetesen a hátralék után kamatot is térít a biztosító intézet, amely ilymódon Budapest leghatalmasabb és legmonumentálisabb palotájához jutott hozzá. Igen jól járt azonban a Newyork-palota tulajdonosa, Miklós Andor, az Est főszerkesztője, aki a mai viszonyoknak is megfelelő áron adta el a palotát. Néhány évvel ezelőtt csak 150.000 dollárt kínáltak a Newyork-palotáért és a palota tulajdonosa hónapról hónapra kapott újabb és újabb ajánlatokat, emelkedő árak mellett, úgyhogy Miklós Andor jól kivárta a megfelelő időpontot, mert ha előbb adja el a házát, úgy az ártértekülés teljes hasznát nem élvezhette volna ki. Igen érdekesek a tranzakció közelebbi részletei. A 2.6 millió pengős vételár ugyanis két részre oszlik, amennyiben a Newyork-palotának igen nagyértékű belső berendezése is van, amelyet annakidején még a Newyork Biztosító Intézet épített be. Minden lakásban csillárok, a kávéházban beépített butorok, festmények vannak és

ezért a belső berendezésért az Adria Biztosító Társaság 520.000 pengőt fizetett. Magáért az épületért pontosan 2.080.000 pengőt adott az Adria Biztosító Társ.,

amely a palotát a társulat magyar biztosításainak díjtartaléka részére vásárolta meg.

Miután annakidején a Newyork-palotára egy nagyobb kölcsönt köbeleztek be, amelyet most a vételárból teljes egészében kifizetnek, felszabadulnak az Atheneum Tröszt összes házai, tekintve, hogy a Newyork-palota kölcsönére biztosítékként még az Atheneum Tröszt házait is le kellett kötni. Ez a lekötés, mint már említettük, most az egész vonalon megszűnik és miután a Newyork-palota kölcsönét teljesen visszafizetik, sőt jelentékeny fölös tőke is fog fenmaradni, szakkörökben bizonyosra veszik, hogy az Atheneum Tröszt ez által újabb befektetéseket fog kezdeményezni. — Nevezetesen új modern gépeket fognak beállítani a konszernbe, amely a legmodernebb nyomtatványokat kiadványokat akarja terjeszteni, s amely haladásban lépést akar tartani a nyugati nyomdázással. Erre az üzembővítésre és üzemátalakításra annál is inkább van szükség, mert az Atheneum-konzern ma túl van halmozva munkákkal és a mai gépteljesítménnyel ezt már fennakadás nélkül lebonyolítani nem lehet. Tekintve, hogy a nyomdagépeket manapság 3—4 év: hiteltre is szívesen adják és mivel az új gépek sokkal praktikusabbak és ökonomikusabbak, mint a régiéek voltak, az

Atheneum-üzemek korszerű átalakítása mindenképen jövedelmező beruháznak

látszik. Az Atheneum-konzern vezetői, erre vonatkozólag már megbeszélést is tartottak és nagy-szabású programot dolgoztak ki az üzemek átalakítására és a technikai rekonstrukcióra vonatkozólag. A konszern vezetői megtekintik a kölmű sajtó- és nyomdaipari kiállítást, amely május hó folyamán lesz és a bevált tapasztalatok alapján fognak azután dönteni az újítások tekintetében. Az Atheneum-részvényesek szempontjából tehát igen fontos és kedvező momentum a Newyork-palota eladása, amely ezt a konszern teljesen mobilizál és fejlődésképesé tette.

Ami a Newyork-palota eladására vonatkozó tárgyalásokat illeti, azokat a budapesti intézet részéről Reiner, Mihály, vezérigazgató, kormányfő-

tanácsos intézte. A Newyork-palota megvétele új üzletpolitikát jelent a nagybiztosítók életében. Ugyalászik,

a biztosító intézetek a díjtartalékokat a jövőben inkább házakba fogják fektetni, mint fixkamatozású címletekbe,

legalább is sok momentum szól emellett. A Budapesti biztosító intézetek körében rámutatnak arra, hogy ezt a példát követik a nagy külföldi biztosító intézetek, az angolok épügy, mint a franciák, de különösen a német biztosító intézetek, amelyek közül egyik-másik Berlinben egész uccasorokat vásárolt össze. Ezek a befektetések a multban is értékkálóknak és jövedelmezőnek bizonyultak és

Csendőr- és rendőrkordon zárta körül ma Aradvárosát.

Az aradi hatóságok megakadályozták a megyebeli munkanélküliek betódulását. — A kormány megsegíti, az aradi munkanélkülieket. —

(Arad, január 26.) Ma reggel különös meglepetés érte azokat a munkásokat, akik a környékbéli községekben laknak és az aradi gyárakban vannak alkalmazásban. Az összes vámsorompónál rendőr és csendőrsztagok álltak, akiknek szigorú utasításuk volt, hogy kizárólag azokat a munkásokat engedhetik a sorompókon keresztül, akik aradi gyárakban dolgoznak és erről megfelelő igazolvánnyal is rendelkeznek. Az Aradon dolgozó munkások jelentékeny része Micalacán és a környékbéli községekben lakik, de senki sem számított arra, hogy ma reggelre munkásigazolványokat követelnek a hatóságok, így nem is rendelkeztek semmiféle ilyes igazolással, minek következtében kívül rekedtek a kordonon és képtelenek voltak munkahelyükre bejönni. Aradra, A váratlan feltartóztatás nagy izgalmakat keltett és percek alatt el is terjedt városszerte Arad blokádmozása és a délelőtti folyamán a legkülönfélébb hírek szárnyaltak emiatt mindenfelé.

A gyári munkások visszatartása különösen a gyárvállalatoknál okozott zavarokat, a hol a munkások számai maradtak el. A délelőtti órákban aztán az érdekelte vállalatok munkavezetői mentek ki a hidakhoz és vámokhoz, ahol igazolták az igazolvány nélküli munkásaikat. Igen sok vállalat munkásainak távolmaradása miatt csak redukáltan működhetett a délelőtti folyamán. Ennek a nagy meglepetést keltő intézkedésnek — mint később kiderült — az volt az oka, a hatóságok tudomást szereztek arról, hogy a környékbéli községek munkanélküli munkásai ma délelőttre nagyszabású demonstrációt készítettek elő Aradon és tüntető menetben szándékoztak végigvonulni a város főutvonalain. A csendőrség és a rendőrség a vámsorompók elzárásával kívánták megakadályozni a készülő tüntetéseket.

Georgescu János, Aradvármegye prefektusának lakásán ma délelőtti körülben értekezlet is volt ebben az ügyben, amelyen részt vettek az aradi munkásság vezetői. Georgescu prefektus, Filotti Zamfir rendőrprefektus, Ciorescu szigurancafőnök és Anghelcsu csendőrkapitány, az aradi csendőrpáncsnokság vezetője. Georgescu prefektus közölte a munkásság vezetőivel, hogy a kormány jóindulattal igyekszik segíteni az aradi munkanélkülieken, a munkásság azonban meg nem engedett eszközökkel akar a hatóságokra nyomást gyakorolni. Elítéli a munkásságnak ezt az eljárását és kijelentette, hogy a legerélyesebb eszközökkel fogja megvédeni a város közbiztonságát.

Vostinár György tiltakozott az ellen, mint-ha több ezer munkás tüntetni szándékozott volna Aradon. A vidék munkássága csupán azért

Tartalomban, kiállításban, népszerűségben ezidőn is vezet az új

MORAVETZ ALBUM

48 kiválógatott nagyszerű zongoramű, amelyek között az év legnagyobb kottaságereit megtalálhatja, van felvéve az új 1928. évi albumban. Ár 175 lej. Mindenütt kapható. Tartalomjegyzék ingyen.

Január végén lesz az

AMITIÉ.

második szelvény beváltása!

!! Siessen telt gyűjtőlapját !!
január 28-án estig leadni.

minden jel arra vall, hogy a biztosítók további nagyarányú házvételükkel jelentékenyen hozzá fognak járulni az ingatlanpiac megélénkítéséhez és megszilárdításához. Az Adria Biztosító a Newyork-palota házgondnokát már ki is nevezte, még pedig Ribáry Károly cégjegyző-titkár személyében.

A Newyork-palotát harmincnégy évvel ezelőtt építették, akkor négy millió koronába került a felépítése most háromszáz ezer pengőt jövedelmez évente.

akart bejönni Aradra, mert tudomására jutott, hogy itt munkanélküli segélyeket osztanak ki. A munkásság vezetője elpanaszolja, hogy sorompónál álló közegek szidalmazták a munkába-igyekvőket. Filotti rendőrprefektus megígérte, hogy ebben az ügyben vizsgálatot indít és megbünteti azokat, akik túllépték hatáskörüket. Georgescu prefektus elrendelte, hogy figyelmeztessék az összes aradi vállalatokat, hogy munkásaikat tásák el igazolvánnyal, hogy akadálytalanul bejöhessenek Aradra.

A munkások visszatartása ügyében ma délelőtti Striegl József az aradmegyei németek vezetője interveniált dr. Marcovici helyettes polgármesternél. Elmondotta, hogy nagyon sok ujaradi lakosnak, aki Aradon dolgozik, megtiltották a városba való bejövételt. A helyettes polgármester megígérte, hogy az ujaradi munkások érdekében érintkezésbe lép az illetékes hatóságokkal, hogy mindazokat, akik megfelelő igazolvánnyal rendelkeznek, akadálytalanul beengedjék a rendőr- és csendőrközegek a városba. A rendszeres munka felevétele érdekében, nagyon helyes volna, ha a munkaadók kiállítanák munkásaik igazolványait és eljuttatnák azokhoz, akiket az igazolvány hiánya miatt nem engedtek be Aradra.

Georgescu János vármegyei prefektus különben ma az aradi munkásság vezetőinek tudomására hozta, hogy a munkanélküliek érdekében történt bucaresti-i intervenciója sikerrel járt és a kormány elhatározta, hogy mindazon aradi munkásoknak, akik munkanélkül maradtak és minden segély nélkül állanak, megfelelő segítséget nyújt, hogy a nélkülözéstől megóvják őket. A segélyezés alapját az az összeírás képezi, amelyet az aradi munkásság vezetői állítanak össze. E szerint 1328 aradi munkáscsalád szorul támogatásra. A prefektus felszólította a munkásság vezetőit, hogy készítsenek pontos kimutatást a sürgős segélyre szorulókról. A kimutatás elkészítésénél jelen lesz a prefektura megbízottja is, a ki ellenőrzi a felvett adatok pontosságát. A kimutatást a prefektus azonnal Bucurestibe küldi, ahol a kormány ígérete szerint legsürgősebben megtörténik az intézkedés, hogy néhány napon belül megkezdődhessék a segélyek kiosztása.

A rendőrprefektura intézkedésére ma délután ideiglenesen visszarendelték a sorompónál elhelyezett rendőrszemeket s csendőroket és a blokádöt egyelőre felfüggesztették.

— Megkezdődött a magyar-cseh birtokpör Svájcban. Lausanneból jelentik: Ma megkezdődött H a d i k - B a r k ó c z y gróf felvidéki földbirtokos nőre a csehszlovák kormány ellen, sikkasztás és hűtlen kezelés címén. H a d i k - B a r k ó c z y érdekeit G i d e i párisi és V a l t o n n lausanne-i ügyvédek, a cseh kormányt I e s e párisi jogtanár és H o b s a cseh ügyvéd képviselik. A döntőbírósg elhatározta, hogy elsőnek a magyar fél képviselői adják elő érveiket. A tárgyalások szigoruan bizalmasak,

MONTE CARLOI RALLYE

80 versenyző! 3000 km. megállás nélkül!

„BERLIET“ II. díjat nyerte.

6 hengeres 11 HP.

„SIZAIRE“ IV. díjat nyerte.

4 hengeres 11 HP.

„ROMAG“

Aradi vezérképviselő: Str. Horia 2. — Telefon: 672.

CLUJ, „Garajul Regal“ Avram Iancu 18.

Kozma Juli aradi pincérleány meg akart

halni. Először bejelentette, hogy boldogsága rombadőlt, s ezért öngyilkos lesz. — Meghíusult házasság három törülköző miatt. — Artatlanul lopás vádjá alatt.

(Arad, január 26.) Ezek a sorok itt lehet, hogy egy emberélet mentenek meg. Lehet, hogy nagyképtűnek hangzik ez az „Auf-tak“, bombasztikus bevezetőnek, érdekességi trükknek, pedig hiába, ezuttal — valóság. Legalább is annak kell tartani, mert egy ember, egy asszony, ezeknek megjelenésétől tette függővé ma délelőtt — az életét. Bizarr iantasztikumak látszik, de elmondjuk az egész történetet. Így talán majd érthetőbbé válik a dolog.

Két leány állított be ma délelőtt a szerkesztőségbe. Olyan háztartási alkalmazott jellege volt mindkettőnek, mégis az egyik folyamatos nyelvperegése holmi városias kikvalifikáltságot sejtetett, a másik inkább szenvedően hallgatott és féltékeny nézett szét.

— El akar valamit mondani — magyarázta a pergő nyelvű és rámutatott társnőjére, — hogy az urak tegyék bele az újságba.

Azzal megriszálta magát és ősi női móollyal betykelkedett ki az ajtón. A másik szomorúan, mint valami beteg, fáradt kis veréb, csendesen pislogott az asztal mellett. Sápadt, értelmes arccskáját fehér, virágokkal tetőzött, paraszti fejkendő keretezte be, kezelt falusi hiedelemmel összefogta kötője felett és várt.

— Na lelkem — kaparintottam papírost és ceruzát elő — hát mi baj? Mi történt?

Mint valami jó betanult lecke, hangzott a különös felelet, egyszerűen, szomorúan:

— Azért jöttem kérem szépen, mert nagy igazságtalanság esett velem és a vendéglősné oka mindennek, meg hogy az urak is tudják, hogy miért haltam meg.

— Micsoda? — fordulok feléje — mi az, meghalt? Hisz maga itt van és él.

— De meg fogok halni — feleli makacs elszántsággal és szipog egyet.

— Ugy... hát hogy hívják magát?

— Kozma Julia kérem szépen, Gyergyóalfalvára való vagyok. Van egy bátyám... szegény, ha tudná mi lett az ő húgával, de ő persze otthon van és nincs itt Aradon.

— Na, de az istenért, hát mondja már mi történt?

— Igenis kérem. Hát tegnap este jött hozzám a detektiv. Tetszik tudni pincérleány voltam egy aradi vendéglőben. Azt mondta, hogy fellejtették, mert loptam és ő kutatni fog. Kutatott is. Nem talált semmit, de a gazdám felesége elvette az én ágyneműmet és azt mondta, hogy az az övé, azt loptam, meg három törülközőmet. Kérem szépen egy erdélyi lány nem lop és én nem bírom a szegényt...

Mint az utat-tört forrás úgy patakzottak belőle a szavak és a mondatok, közben a könyvek is.

— Na, aztán bevitték a rendőrségre?

— Nem, beleuton visszatértünk, mert az asszonyom azt mondta: ugyis rendben van minden. Megkerült, amit keresett. És elvitte az én ágyneműmet. Az onvémet.

— És azért akar öngyilkos lenni?

— Igen, mert megtudta az uram is...

— Hát maga asszony?

— Igen. Egy félév óta van uram. Ép most lett volna az esküvő.

— És most emiatt nem akarja magát elvenni?

— Igen. Azt mondta, ha nem szerzem vissza az ágyneműmet, akkor mehetek én is.

Nem esoda az kérem. Akármennyire is szeretni a férfit az embert, ha ilyesmi megessék, hát bizony elfordul a szíve.

Csend lett. A ködös délelőttben lassan kibontakozott a kis Kozma Julia furcsa tragédiája. Ágynemű, három törülköző. Ugyilátszik néha emiatt is meg lehet halni. Szerelem, reinkarnáció, egyszerű kis boldogság, ami felborul pár vászondarabon.

Egy képet tett elém.

— Tessék. Itt vagyok én, meg az uram.

Ő már csak uramnak szólította azt a fiatalembert, akit feszes pózban ülve vett le a nyakpéssz. A nő vállára támaszkodik a képen Kozma Julia, de urasan öltözve. Kalap is van fején. Ránézek. Sokkal jobban áll neki a fejkendő. Prédikálok neki, hogy bolondság, amit tenni akar, hogy még fiatal, majd meghökél az ura, hogy az élet még az élet jó... de Kozma Julia szomorúan mosolyogva csóválja a fejét. Ő már nem hisz az ilyesmiiben.

— Addig megyek, amíg bírok, hogy eltűnjek innen és pár nap múlva majd meghallják az urak, hogyan haltam meg. Legalább majd tudják, hogy miért.

Ekkora makacsság!... Mint valami reménytelen végső érvelés mondom:

— Nézze lelkem: ha megígéri, hogy nem csúszkál magának szemmel bolondságot, ha megígéri, hogy nem lesz öngyilkos, akkor megírjuk a dolgot. Jó? De csak akkor.

Csoda történt. Kozma Juliának felragyogott a szeme.

— Jó, — mondta és kezet nyújtott — akkor nem. Hátha így visszakapom a holmimat. Az én jogos tulajdonomat. Az asszonyomtól.

Megszorítottam kezét és Kozma Julia megnyugodva topogott kifelé.

Most aztán már csak rajta a sor, hogy Igétet betartsa. És Kozma Juli meg is teszi. Egy erdélyi lány?... Ha megígéri valamit?

F. F. F.

Irodalom és művészet

Novák Irén bucsuja.

Ma este Novák Irén pontot tett a karrierje után. Fájó szívvel, könnyes szemmel, utoljára hajtotta meg magát a rivalda-fényben: elbucsuzott a színpadtól. Unnepélyes, őszintén megható keretek között folyt le az előbb a színpadon, a függöny mögött a bucsuzató. Kallós József színházi titkár mondott néhány keresetlen szót és átnyújtotta a színtársulat ajándékát: babérkoszorút. Majd Fekete Tivadár lépett a függöny elé és rendkívül hatásos, verses prologust mondott el. Ezután felcsapódott a függöny: Novák Irén ott állt zokogva és szerényen köszönve a közönség meleg tapsait. Utána kezdetét vette a Vénleányok előadása, amely ünnepi külsőségekhez méltóan, valóban kifogástalan volt. Novák Irén kristálytisztá művészetében ekkor láttuk igazán, mily értéket veszít el a színpad: a letűnt idők szívvel-lellekkel játszó-művészelnek ritkán felcsillanó reprezentánsát, aki lendülettel vinni tudja a darabot és felejteti a régi mázt. A közönség sűrűn árasztotta el tapsaival Novák Irént, a bucsuzó Nagvaszont, s mindenkiben élt a fájdalom, hogy Novák Irén művésze nem talált ezidén Erdélyben színpadot. Az ünneplésből sűrűn kijutott a többi szerep-

lőknek is, akiknek élén B. Kálmán Sári és Mészáros állottak mintaszertű alakításokkal. (*)

* Az aradi színház heti műsora. Péntek: Külváros, dráma. (Bemutató előadás. B. bérlet.) Szombat este 8 és fél órakor: Külváros, dráma. (C. bérlet.) Este 10 és fél órakor: A Cirkuszhercegnő paródiája, nagy farsangi estély.

* Turandot első felvonásának fináléját, Liu áriáját, Tschakowsky „Diotórió“ balletjének arab táncát, a Don-kozak-kórus „Ej Uchnem...“ dalát, Fletát, Saljapint, Jeritát, Jascha Heifetzel hallhatjuk az egész termet kitöltő művészgramofonon, melynek előzékegyezménye Márton Sándor ezrel Polgári Jótékony Nőegylet vasárnap, január 29-én a Minorita Kulturházban délután 6 órakor kezdődő kulturdélutánján valódi művelészetet nyújt. Z. Várady Margit operanékesnő és kísérelője dr. Szelle Károly tiszta művészetében, dr. Olosz Lajos legújabb verseiben, Reiszfeld Baby táncában és Szeredy Beethoven C-dur Sonátájában lesz alkalmunk gyönyörködni. Számított üldőhelyek még kaphatók Apponyi Testvérek főterei dívatáru üzletében 10 és 20 leies árban.

* Modern arcapótlási Salon Elegant, Ferenc & Comp., Fehér Kereszt-épület. Ügyes kozmetikusnő működik.

Henry Bernatein is megkapta a becsületrendet. A francia lapok hosszú hasábkokon közlik a becsületrend új nagymesterének, vezetőinek, tisztjeinek és lovagjainak névsorát. A piros promóció ismét sok jónévű francia nagyságot tüntetett ki a behajtott kis piros szalaggal. Grandofficier lett Maurice Croiset, a Collège de France igazgatója, a commendeurok között első helyen szerepel Henry Bernatein, a kiváló francia drámaíró, akinek kinevezését különösen nagy örömmel fogadta a sajtó, a második commendeur Romain Coolus lett, a drámaíró és a drámai szerzők egyesületének elnöke. Harmadik pedig Le Bel, a jeles francia vegyész. Az officierek közt szerepel több kiváló tudós, a strassburgi Léon Blum, Lévy Bruhl, Alfonse Séché. A lovagok közé került a párisi Comœdia kiváló szerkesztője, a francia újságírás illusztris nagysága: Armory. Amihez a párisiak kiváltképp nagyon tapsolnak.

* Az aradi színházi Iroda hírel. Külváros. Rég készült oly ambícióval és lázas izgalommal az aradi színtársulat premierre, mint Fran-tisek Langer immár világhírű drámájának, a „Külváros“-nak pénteki bemutatására. Hét nap fáradságos próbái után most már felkészülten várják a színészek a pénteki nagy estét, hogy megszólaltassák a költő elképzeléséből megszületett és művészettel megrajzolt alakokat. Oly szerepek vannak ebben a darabban, amelyek minden színészt, még a legkisebb szereplőt is arra készítetnek, hogy tehetsége és tudása legjavát állítsa a siker szolgálatába. És ez nem is fog elmaradni, mert Szepessy Edith, Mészáros, Kallós, Gyöző, Deésy, Jávör, Kun, Fosztó Anny, Jung és Kövály játszik a főszerepeket és olyan teljesítményt fognak nyújtani, amely még a legfinomabb izlésű közönséget is ki kell, hogy elégitse. — Farsangi est lesz szombaton éjjel fél 11 órakor a színházban. A műsoron csupa bohóság szerepel és ezek között elsősorban a Cirkuszhercegnő paródiája című nagyszerű egyfelvonásos tréfa, amely Szilveszterkor a kacagás valóságos pergőtűzét röplítette a nézőtérrel a színpad felé. Játszani fogják ezenkívül a „Puffi cipőt vásárol“ című pompás színpadi tréfát. Lesz tehát a mulatságra bőségesen alkalom. El ne mulassza senki, hogy szombaton éjszaka színházba menjen. — Horváth Nusi vendégszereplése. A jövő héten három estén kedves vendége lesz az aradi színháznak. Horváth Nusi, a kiváló erdélyi primadonna, a ki dédelgetett kedvence az erdélyi színházi közönségnek, vendégként fog három legjobb szerepében fellépni az aradi színházban. Hétfőn a „Kis gróf“ fő női szerepét, kedden a „Fecskefészek“ hálás primadonnaszerepét és szerdán a „Muzikus Ferkó“ parádés vezető szerepét játsza. Horváth Nusi vendégszereplését máris érdeklődés előzi meg.

Mulatság.

— A Meteor Kerékpár Club táncostéája február hó 4-én este 9 órai kezdettel a Fehér Keresztben.

Benes 1921-ben a magyarlakta területek visszaadásának lehetőségéről beszélt.

Repington alezredes szenzációs könyve: „After the war”. — Angol alezredes nagy feltűnést keltő párbeszéde Csehszlovákia külügyminiszterével.

(Az Aradi Közlöny londoni levelezőjétől.) Nagybritannia egyik legnevesebb és legtekintélyesebb katonai szakírója, Repington alezredes tavaly „After the war” címen könyvet adott ki, amelyről érthetetlen módon a kontinens sajtója és közvéleménye eddig nem igen vett tudomást, holott Repington alezredes szenzációs lelelezéseket közöl munkájában. Repington 1920—22-ben Burnham lord megbízásából beutazta a kontinentet és könyvében tapasztalatait rögzítette meg.

1921. március 29-én Repington alezredes Prágában időzött és hosszabb beszélgetést folytatott Benes külügyminiszterrel. A diskurzus során Repington alezredes azt a megjegyzést tette, hogy nem Husak generális (az akkori nemzetvédelmi miniszter), hanem tulajdonképpen maga Benes Csehszlovákia igazi hadügyminisztere.

— „Amikor Benes megkérdezte, hogy mire célok — írja szövegében Repington alezredes — elővettem Európa térképét és megkérdeztem, hogy egy 1000 kilométer hosszú és 200 kilométer széles állam, amelyet őt kimondottan ellenséges ország vesz körül, miként védheti meg területét másként, mint külügyminisztere által? Benes miniszter igazat adott nekem és közölte, hogy elejétől fogva ez volt az ő nézete is.”

Később, könyvének 114. oldalán Repington

Nagystilű pesti fezőr karrierje és össze-roppanása.

Másfél milliárdot találtak Kálmán László titkos safejében. — Szenzációs eredménnyel jár az újszerű férj lakásán tartott hatodik házkutatás.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Hetek óta foglalkoztatja a magyar közvéleményt Kálmán Lászlónak, az ismertnevű nagystilű fezőrnek sok-sok családi ügye. Ez a Kálmán László, aki különben az elmúlt napokban kötött házasságot a fogházban, egy ismert magyar földművelő-leánnyal, noha mindössze 34 éves, több pénzt költött el — legtöbbször a máséból — mint akár Esterházy Pál herceg. Hosszu éveken keresztül legnagyobb vivője volt Budapestnek, ahol megjelent, ott patakokban ömlott a pezsgő, repült a pénz, mint a pelyva, a legszebb nők küldték felé mosolyukat és a legszebb autók voltak az övé Budapesten. Kálmán László volt minden: tőzsdés, bankár, vállalkozó és zsarfi. Minden ajtó nyitva volt előtte és a legjobb társaságok örültek, ha Kálmán László ott megjelent.

Három héttel ezelőtt azonban egy narancshéjon elcsuszott és a rendőrségre, majd az ügyészség fogházába került, ahol legutóbb még azzal kellett feltűnést, hogy egyik feljelentőjének leánya volt az, akivel a fogházban házasságot kötött. Több, mint 100 feljelentés van ellene és sok-sok milliárd koronára rug az a kár, amelyet a mai Budapestnek e jellemzően tipikus alakja a hiszékeny emberektől kicsalt. Kálmán László már az ügyészségen van, de a rendőrség is folytatja a nyomozást.

A nyomozás során úgy a vizsgálóbíró, mint a rendőrség megállapította, hogy mintegy két milliárd korona készpénznek még valahol meg kell lenni, mert Kálmán László, — nagystilű életmódja dacára — sem költötte el ezt az összeget, hanem

ezeket írja:

— Megkérdeztem Benest, hogy miként vélekedik a belső nehézségekről és utaltam a németekre, magyarokra, szlovákokra és a vallási kérdésekre. Benes azonban így válaszolt:

— Igaz, hogy 2,800.000 németünk van, azonban természetes határainkra és gazdasági okokra való tekintettel nem mondhatunk le róluk a legyőzött Németország javára. Mindenesetre valamilyes nyugtalanító elemet képeznek. A magyarok Csehszlovákiában 600 ezer lelket számlálnak...

— Vajon nem sokkal inkább a magyarok a gyengeség elemei országának? — vetettem közbe.

Benes helyeselt, beismerte, hogy így van, azonban úgy vélekedett, hogy idővel ebben a tekintetben újra lehet rendezni a helyzetet. A szlovákokról azt mondta, hogy mulveitlenek s bigott római katolikusok. Az egyház sokat törődik velük, többet, mint a szabadgondolkodó csehekkel, akik előnyben részesítenének egy nemzeti egyházat.

Repington alezredes részletesen foglalkozik a csehszlovák agrárreformmal is és megírja, hogy még a magánlakásokot is kisajátították az összeomlás után. Kétségtelen, hogy Repington alezredes könyve nagyfontosságú dokumentum, mivel az idézett beszélgetésből kitűnik, hogy Benes már 1921-ben felvetette a revízió lehetőségét.

valahol elrejtette, hogy majd kiszabadulása után használja fel. Őt alkalommal tartott a rendőrség házkutatást Kálmán László lakásán, hogy valami nyomot keressen e két milliárd korona felkutatására, mindez azonban eredménytelen volt. Kálmán László pedig a vizsgálóbíró kérdéseire azt a sztereotip választ adta:

— Nincs titkos letétem, egyetlen fillérem sincsen.

Tegnap délután a vizsgálóbíró utolsó kísérlet képen még egy házkutatást rendelt el Kálmán László lakásán. Ezt a házkutatást nem a detektívek, hanem a főkapitányság intellektuális osztályának legkitűnőbb tisztviselői folytatták le. A házkutatás órák hosszáig tartott és már-már úgy látszott, hogy az előzőkhöz hasonlóan eredménytelen marad. Az utolsó pillanatban az egyik rendőr tisztviselő még egyszer kinyitotta Kálmán László íróasztalának fiókját. Átnézett mindent, majd egy felbontatlan, szalaggal átragasztott egyiptomi cigarettás doboz tűnt fel neki. A rendőrtiszt felbontotta a cigarettás dobozt és abban a finom Dimitrino-cigaretták között elrejtve egy safe-kulcsot talált, amelyen az Arnheim-pénzszekrénygyár védjegye volt.

A detektívek nyomában az Arnheim-gyárba mentek, ahol azonban nem tudták arra vonatkozóan felvilágosítást adni, hogy melyik bankban van az a safe, amelyhez a kulcs tartozik. A detektívek erre ma délelőtt a safekulccsal és Kálmán László fényképevel sorra járták mindazokat a pénzintézeteket, amelyek safe-kezt adnak bérbe. — Délután két órakor jutottak el a Pesti Magyar

Kereskedelmi bankba, ahol a safe-nél dolgozó fő-tisztviselő a fényképen felismerte egyik, állandó safe-bérlőjüket, akinek azonban nem tudja a nevét. A fő-tisztviselő elmondotta, hogy emlékezete szerint Kálmán László közvetlenül letartóztatása előtt is valamit elhelyezett safejében.

A detektívek belepróbálták a Kálmán László lakásán talált kulcsot a safe-fiókba és legnagyobb meglepetésükre a fiók kinyílt. A safe-ben 120.000 pengő készpénz, igen sok idegen valuta, többszáz millió korona értékű eddig még fel nem becsült ékszer és rengeteg okmány volt, amelyek segítségével a rendőrség teljesen ki tudja deríteni Kálmán László egész életét, pályafutását és összes viselt dolgait.

Véleményem szerint

igazságtalan és feltűnésségre való összehasonlítás az, amely a tiszta falusi erkölcsöket állandóan szembeállítja a nagyvárosok „morális fertőjével”. Különösen szerelmi vonatkozásokban szokták a falusi kisasszonykák és uriak illedelmes viselkedését mintaképpül állítani a félmeztelen városi démonok és kicsapongó, perverz tiicsurok elé. A magam részéről már régen nem hiszek a százszázalékos nemi tudatlanságban, amit struccpolitikai műszóval „ártatlanságnak” neveznek az ármányos anyák és ívizeus papák, akik előszerezzel emlegetik a jó falusi erkölcsöket és szörnyen fel vannak háborodva a városi élet romlottsága miatt. Most kitűnő alkalom nyílik arra, hogy a jó vidéki erkölcs egészséges-pirosra mázolt, de belül rothadt almáját kettévágva a még mindig kételkedők asztalára helyezzem.

A budapesti lapok bő részletességgel foglalkoztak napokon keresztül a dévaványai gyilkosság főtárgyalásával, amelynek vádlói: Csatlós Etelka egy körösladányi gazdatiszt leánya három revolverlövéllyel megölte volt szerelmét, Breyer Imre dr. orvost. A főtárgyalás során plasztikus, de szertentő kép tünt elő: a falusi uritársadalom kusza, stílustalan és buja szerelmi élete. Az okmányokból és tanúvallomásokból kiderült, hogy Breyer dr. rendelőjében, orvosi ténykedése közben hódította meg Etelkát, aki aztán halálosan beleszeretett az orvosba. Ez azonban nem akadályozta őt abban, hogy más férfiakat is megköstöljön, többek között egy Vas Károly nevű malomtulajdonost, aki ezzel el is dicsekedett iünek-ianak, sőt megtöltötte ezt a „diszkrét közlést” azzal, hogy Etelka egész Körösladány ifjúságával is szerelmi viszonyt folytatott. Így alakult ki a falusi ártatlanság portréja. De nem kimélték a tanúvallomások a tragédia áldozatának emlékét sem. Előkerülnek a falusi viszonylatban jól ismert és társadalmilag előkelő urleányok és urinők nevei: Guttmann Lili, Farkas Gézané, Kun Zsuzsi, akikkel Breyer dr. egyidejűleg szerelmeskedett, felolvassák a szerelmes leveleket, amelyek telve vannak hazugsággal, límonádéval és bujasággal. És rikoltó színekkel kerül vászonra az undorítóan aljas, brutális jelenet:

Csatlós Etelka elmegy szerelmet könyörögni Breyer dr. lakására, de a doktor ur unja az esetet s el akarja távolítani a nőt. Fivérét hívja, aki beront a szobába, lerántja a paplant Etelkáról és a meztelen nőt fényes nappal kidobja az uccára. A rendőr a talu rőheje közben kíséri a ruhátlan hölgyet a községházára. Ilyen részletei voltak a dévaványai szerelmi idillnek. Egy revolvergolyó behatolt egy emberi testbe és ezen a kis nyíláson kiömlött a vidéki társadalom szerelmi életének minden szennye, minden féltve takargatott titka. A talu áporodott levegőjében a lírai költők idealizált, lantpengető szerelme is idétlen és otromba szeretkezéssé rohad és az erkölcsi törvények merev falai csatornába kényszerítik a nehezen fékezhető nemi szenvedélyt.

A talu féltékenyen ügyel a jóerkölcs látogatására és megbotránkozva nézi a városi élet szabadosságát. Pedig — véleményem szerint — a városi ifjúság festetlen életformája biztonsági szelep, amelyen keresztül a túlfűtött temperamentum kipöfög és elhárítja a dévaványai borzalmak veszedelmét.

Gárdos Sándor.

MA, PÉNTEKEN PREMIER az APOLLOBAN

FRIDERICUS REX

A SANSSOUCI MALOM.

Intimitások II. Frigyes életéből 10 felv. — Főszerepben: OLGA TSCHEROWA, HANNY WEISE, OTTÓ GEBÜHR, GEORG ALEXANDER.

VASARNAP D. E. 1/12 ÓRAI KEZDETTEL NAGY MATINÉ!

H I R E K.

A munkanélküliekért.

Újabb adományok. — Felhívás a megyei munkanélküliekhez.

(Arad, január 26.) Az aradi munkanélküliek részére egyre sűrűbben érkeznek adományok a Munkás-Ötthonban székelő intéző bizottsághoz. A kismemberek jórészt jellemzi, hogy a ma oda beérkezett adományok legnagyobb része élelmiszer, amellyel a momentán éhséget igyekeznek csökkenteni. A gyűjtési akció is szép eredménnyel bír és remélhető, hogy talán valamennyire enyhíteni fogja a lenyűgöző munkáscsaládok nagy nyomorát.

Az aradi munkanélküliek intézőbizottsága különben felszólítja az Aradmegyében munkanélküli levő munkásokat, hogy összeírás végett mindenki a saját községében jelentkezzen. Értesíti a munkanélküliek intéző bizottsága a megyebeli munkanélkülieket, hogy a belügyminiszterium által kiadott segély szétosztása a községében történik, tehát személyét minden munkanélküli a községében követele.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatalába Schreiber Erzsike és Lichtenstein Magda gyűjtéséből 100 lej érkezett. Az intéző bizottság a következő adományokat nyújtotta: Balázs Ferenc 200 lej, Malrovitz Adolf kiskereskedő 100 lej, Weisz N. 200 lej. Természetbeni adományok: Vass Gusztáv városi tan. 170 kgr. liszt, Csokán Ernő hentes 100 kgr. tepertő, N. N. 5 kgr. zsír, 5 kgr. lencse, 5 kgr. borsó, 5 kgr. bab, 5 kgr. köles, 5 kgr. hagyma, özv. Weisberger Mórné 8 kgr. bab, 5 kgr. liszt, 15 kgr. burgonya, 5 kgr. mák, Frankl Géza kiskereskedő 25 kgr. bab, Politzer Miksa kiskereskedő 8 kgr. burgonya, 2 kgr. bab, 20 kgr. liszt, 5 kgr. hagyma, Koch Mór mézárós 15 kgr. hus, Budai Mihály hentes 10 kgr. tepertő, 12 drb. mosó szappan, Malrovitz kiskereskedő 11 kgr. bab, Weisz N. 5 kgr. bab, 1 és fél kgr. szilva iz, 3 üveg paradicsom, N. N. 1 kgr. bab, 1 kgr. lencse.

— Bizottság tanulmányozza a stabilizációt. Bucurestiből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter bizottságot küldött ki annak tanulmányozására, hogyan stabilizálták más országok valutáját.

— Pop Danila bucuresti-i hadtestparancsnok. Bucurestiből jelentik: A Lupta szerint Popescu tábornok nyugdíjazásával, április elsején megüresedik a bucuresti-i második hadtestparancsnoki állás. A lap szerint bizonyos körök arról beszélnek, hogy Pop Danila cluji hadtestparancsnokot nevezik ki a fővárosi hadtest élére.

— Lloyd George harcrakészen áll. Londonból jelentik: Lloyd George visszaérkezett braziliai időzítéséből és a sajtónak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy erőt gyűjtött arra a nagy parlamenti harcra, amely most következik s amelyre még nem volt példa Angliában. Arra a kérdésre, hogy mit szól Plunkett tengernagy nyilatkozatához, az angol-amerikai háború lehetőségéről, Lloyd George azt válaszolta, hogy Amerikának nincs szabadalma örületekre. Miss Megan, Lloyd George leánya, kijelentette, hogy a választásokon liberális programmal jelölteti magát.

— Trockij leánya követte száműzött apját. Moszkvából jelentik: Trockij husz éves leánya követte atyját a száműzetésbe. Kamenev felesége, Trockij huga, elvált férjétől, hogy ne kelljen száműzetésbe mennie. A végrehajtó bizottság hivatalosan közölte a száműzöttek névsorát, amelyen 118 nép szerepelt. A szovjet Szalski Teofil katolikus püspököt a hadtörvényszék elé állította, a lengyelek javára történt kérvényezés miatt. Az ítélet a napokban várható.

— Bombamerénylet egy rendőrönök ellen. Chicagóból jelentik: Fitzmorris volt rendőrönök ellen, a háza előtt bombamerényletet követtek el. Senkiben sem esett kár, csupán a ház homlokzata rongálódott meg.

— Leégett a legnagyobb olasz kenderszövőgyár. Milánóból jelentik: Mantua szomszédságában lévő nagari kenderszövőgyárat a tűz teljesen elpusztította. A kár három millió...

Osszeférhetetlennek nyilvánítottak két magyar képviselőt.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A magyar képviselőház összeférhetlenségi bizottsága ma szenzációs ítéletet hozott. Hosszas tárgyalás után Bartha Szabó József és Csilléry András képviselőkre kimondotta az összeférhetlenséget, mert mindketten a Munkásbiztosító Hivatal igazgató-főorvosa, amely állás a kormánytól függő, fizetéses tisztség lévén — összeférhetetlen a képviselősséggel.

Oradeai tóratekerceket kínált eladásra két cluji diák.

A cluji rendőrprefektus letartóztatta az egyetemi hallgatókat. — Diáknőket tartóztattak le Bucurestiben. — A fővárosban újabb diákzavargásoktól tartanak.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A Cuvantul ma feltűnéskeltő cikket ír a romániai diákkérdésről és ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a diákság mai téllensége legjellegzetesebb napokig tart majd s ami pedig ezután következik, mindenesetre komolyabb jelentőségű lesz a román belviszonyokra. A lap ugyanis leszögezi, hogy a diákság egyelőre csak szolidaritását hangsúlyozta bebörtönzött társaival szemben, azonban sokkal hamarabb ismét akcióba lép, semmint az illetékes helven gondolják. A diákság kezdi újra visszanyerni bátorságát és akaraterejét, amire bizonyosság, hogy kezdi nem teljes egészében respektálni a kiadott tilalmi rendelkezéseket; gyűléseket tart, felvonulásokat rendez és tiltakozó összejöveteleire törekedik biztatja a vezetőséget. Különösen nyugtalanító a helyzet azokon az egyetemeken — írja a lap, — ahol a tanárok egy része is a diákok partján van, mint például a Bucuresti-i bölcsészeti fakultáson, ahol a tanárok valóságban exponálják magukat a diákok érdekében s emiatt súlyos konfliktus keletkezett az egyetem szenátusa és a diákpárti tanárok között. A lap mindezek után azt a megdöbbentő megállapítást teszi, hogy a történések egy ut 1907-es esztendő véres árnyékát vetítik előre: hogy a közvélemény általános meggyőződését tolmácsolja — nem hiszi, hogy Bratianu ezáltal talál-e majd egy újabb Averescu tábornokot a rend körörfelén biztosítására. A lap ezután közli a diákság határozatát, amely szerint a romániai diákok tiltakozva az életbeieptetett rendszabványok ellen, Duca belügyminiszter eltávolítását követelték. A Cuvantul pedig még hozzáfűzi, hogy jó volna eleget tenni a diákság óhata-

drás képviselőkre kimondotta az összeférhetlenséget, mert mindketten a Munkásbiztosító Hivatal igazgató-főorvosa, amely állás a kormánytól függő, fizetéses tisztség lévén — összeférhetetlen a képviselősséggel.

A bucuresti-i II. hadtest élősége különben ma kitérte a Cluj-uton történt súlyos inzultusok ügyében. A két olasz állampolgár merénylői közül Mosclunescu diákok 20, Caprotu és Tudorescu diákokat tíz-tíz napt elzárásra ítélte.

Mihal ezredes, cluji rendőrprefektus, tegnap nyomozást indított két nagyváradi sértetlen tóratekerce ügyében, amelyet Clujon akartak értékesíteni. A vizsgálat megállapította, hogy Joan Suciu a Patria nyomda alkalmazottja akarta eladni a tóratekerceket Gidali Kálmán cluji kereskedőnek, akinek trébeli ajánlatot is tett. A prefektus elrendelte Suciu letartóztatását, akit tegnap kihallgattak. Elmondotta, hogy a tóratekerceket Anton Muresan egyetemi hallgató, a Generatia Nou című antiszemita lap főszerkesztője adta át neki eladás céljából Mitafanoviei egyetemi hallgató társaságában. Tegnap a két cluji diákot is őrizetbe vették és kihallgatásukat a rendőrség és a katonai ügyészség párhuzamosan vizsgálja. A hatóságok még tegnap értesítették az oradeai zsidó hitközséget, hogy látközkedjenek a tóratekercek átvételéről.

A cluji hadbírószék rendelkezése különben tegnap Bucurestiben letartóztatták Pantasie Márta és Bellin egyetemi hallgatókat, akikről bebizonyosodott hogy résztvettek az oradeai diákzavargásokban. Ugyancsak a hadbírószék intézkedésére Clujra hozták Craioveanu egyetemi hallgatót, akit azzal vádolnak hogy egyik előmozdítója volt az oradeai rombolásoknak. Mindhárom diákot letartóztatták és átkísérték a hadbírószék fogházába. Kihallgatásuk két nap óta folyik.

Roth Marcell dr. előadása a Munkás-ötthonban. Ma este kilenc órakor dr. Roth Marcell egyetemi magántanár, ismert aradi sebész-főorvos, értékes előadást tartott az aradi Munkásötthonban. Dr. Roth Marcell a betegségre való hajlamokról beszélt, hatalmas szak tudással és pompásan felsorakoztatott példákkal. A nagyszámu hallgatóság mindvégig lelkes érdeklődéssel kísérte a pompás előadást és az előadás végeztével az előadó professzort melegen megtapsolta.

— A AMTE aradi sakkversenye. Az AMTE által Aradváros bajnokságáért rendezett sakkverseny selejtező mérkőzéssel lezajlott. Az eredmény következtében döntőbe jutottak az I. csoportból Ha!ik János 9 és fél, dr. Janny Géza 8 és fél, Grosz Márton 5 ponttal; a második csoportból: Bildhauer Aliréd 8 és fél, Jäger Tibor 7 és fél, Kramer Gyula 6 és fél ponttal; a III. csoportból: Karácsonyi László 7 és fél, Klein Mór 5 és fél és Ha!sz Ferenc 4 ponttal. A döntő mérkőzések e hó 29-én este 8 órakor kezdődnek.

— Felhívás a teherautótulajdonosokhoz. Az aradi államrendőrség közlekedési ügyosztálya felszólítja az összes aradi teherautó tulajdonosokat, hogy holnap, pénteken délelőtt és délután saját érdekükben okvetlenül jelentkezzenek igazolvánnyal az ügyosztály bejviségében.

— Orvosi hír. Dr. Kállai Károly szemorvos-specialista, a wieni és prágai szemészeti klinika volt asszisztense, megkezdte rendelését Strada Consistoriului (v. Batthyány-u.) No. 2., I. emelet. Rendel fél 11—12-ig és fél 3—6-ig.

Tavaszi ruha és kosztüm divatlapok megérkeztek Sándor Ferenchez.

— RÁDIO-MŰSOR. Péntek, január 27. Wien—Grán. 16.10. Hangverseny. — Berlin. 17. Szórakoztató zene. — Boroszló. 20.10. Kvartett. — Frankfurt a. M. 22.30. Hangverseny. — Leipzig. 20.15. Operacéladás. — Pozsony. 18. Hangverseny. — Prága. 12.05. Hangverseny. — Stuttgart. 20. Vecsey Ferenc hangversenye. — Zágráb. 17. Kávéházi zene. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közszeadás, 18. Hangverseny, 22.30. Jazzband.

— Házasság. Giorogariu Romulus kapitány, az aradi 93. gyalogezred ismert tisztje, az aradi uritársaságok közbeccsülésben álló, szimpatikus lagja, e hó 28-án, szombaton délután 5 órakor vezeti oltárhoz az aradi görög keleti katedrálisban Grozda Zsófiát, Grozda Aurel dr. buteni-i ügyvéd és neje bájos leányát.

— Borzalmas családi tragédia Pesten. Budapestről táviratozzák: Megrendítő tragédia játszódott le a Visegrádi-ucca 110. számú házban. Egy Boros nevű házaspár lakott itt. A férj öt esztendővel ezelőtt egy szerencsétlenség következtében megvakult és feleségét aki súlyos ideghajt kapott, a napokban elbocsátották állásából. Az asszonyon az éjel köztört az elmebe! és borotvával el akarta vágni az ágyban fekvő vak férjének nyakát. A segélykiáltásra besiettek az alibérlők, akik az asszonyt ártalmatlanná tették. Borosné ma délután be szállították a tébolydába.

FEBRUAR 18 IPAROSOK MUSOROS TEAESTÉLYE táncsal egybekötve A FEHÉR KERESZTREN.

— Aradi vasutas súlyos szerencsétlensége. Súlyos szerencsétlenség történt ma délután a curtid állomáson. Motz György aradi fűtő leesett egy mozdonyról olyan szerencsétlenül, hogy koponyarepedést és lábtörést szenvedett. Személyvonaton Aradra hozták és az állomásról a mentők szállították a kózkórházba, ahol azonnal műtétet végeztek rajta.

— Tétre bérletlen Kerpel könyvtárában.

— Felrobbantotta a montecarlói játékbankot egy magyar táncosnő. Montecarlóból jelentik: Dolly Rózi, a híres Sisters Dolly magyar táncduett egyik tagja ma felrobbantotta a montecarlói játékbankot. A szerencsés táncosnő apja két hatalmas kofferben vitte el a játéktéremből az elnyert pénzt.

Elfogták

Budapesten a salontai rablógyilkost.

Barát János egy pesti üzletben segédként dolgozott és ott fogták el a detektívek.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Romániát, szorosabban véve Salontát érdeklő szenzációja van ma Budapest rendőri világának: elfogták Barát Jánost, a salontai rablógyilkost, aki rémtette után Salontáról átszökött Magyarországra. Egy pesti, Tisza Kálmán-terti kereskedő ismerte fel egyik alkalmazottjában Barát Jánost, aki Budapestre érkezve segédül állott hozzá. A kereskedő nyomban jelentette felfedezését a budapesti főkapitányságnak, ahonnan detektívek mentek az üzletbe, de Barát birokra kelt a detektívekkel és csak nehezen sikerült ártalmatlanná tenni. Összekötözve szállították be Barát Jánost a főkapitányságra, ahol mindent beismerett. — Ma délután átadták az ügyészségnek. Az utabbi részletek szerint Barát Jánost már régebben figyelték a detektívek és gyanújukba beavatták az üzlet tulajdonosát is, aki a beszélgetés során határozottan megállapította, hogy alkalmazottja azonos a nagyszalontai gyilkossal. Ma reggel nyolc órakor ment be Barát az üzletbe, ahol fél óráig nyugodtan dolgozott. Közben főnöke értesítette a rendőrséget és a már ott várakozó detektívek bementek a helyiségbe. Az egyik detektív megkérdezte:

— Ugy-e te vagy az a Barát, aki Szalontán gyilkolt?

Barát elsápadt, majd nekiment a detektívnek. Letartották és a rendőrségen töredelmesen vallani kezdett.

— Gyilkoltam, raboltam — mondotta, — de nagy nyomorban voltam és kellett a pénz és nem tudtam Szalontán álláshoz jutni. Csak annyit akartam szerezni, hogy átjöhessenek és dolgozhassam.

Az üzletben dolgozó, rendes embernek ismerék. Senki sem gondolta volna, hogy milyen nagy bűn nyomja lelkét. Barát letartóztatásáról a budapesti főkapitányság táviratilag értesítette a salontai rendőrséget.

Megvádolt aradmegyei lelkész.

A silindiai római katolikus hívek panaszos beadványa Pacha püspökhöz. — A község plébánosának elhelyezését kéri.

(Arad, január 26.) Az aradmegyei Silindia községben régóta nagy harc folyik a római katolikus lakosság egyrésze és a község plébánosa között, s ez a harc most odáig fejlődött, hogy a silindiai római katolikus hitközség több tagja beadványt, illetve feljelentést nyújtott be Pacha Agoston timisoarai püspökhöz s ebben panaszt emelnek Bartos Gusztáv ottani plébános ellen. A panaszok fő része egy hitközségi gyűléssel foglalkozik, amelyet e hó 22-ére hívtak össze a plébános, de a meghívó kihirdetése közben — a beadvány szerint — a szószékről papi becsületére kijelentette, hogy aki azon fel mer szólalni, azt feljeli a fősztolgabirónál. Így aztán a gyűlés, amely egyszermind a legujabb püspöki pástortörvény értelmében a hitközség megalakítását is célozta volna, a teljes részvétlenség jegyében zajlott le és azon csupán a plébános, a gondnok, meg a hitközségi jegyző jelentek meg. A beadvány megemlíti azt is, hogy nem első eset az, hogy Bartos plébános hátyja segítségével, fenyegetésekkel megakadályozta a hitközség tagjainak véleménynyilvánítását, sőt az is előfordult, hogy határozatokat megsemmisített. Így a hitközség tagjai most sem akarták magukat kellemetlenségeknek kitenni.

Elmondja a beadvány, hogy a silindiaiak is örömmel vették tudomásul Pacha püspöknek a hitközségeknek megalakítására vonatkozó pástortörvényben való felhívását és érezték abban a gyengéd atyai gondoskodást, amely meg akarja menteni a végpusztulástól a katolikus egyházközségeket. A silindiaiak is tudják és átérzik a szép, békés élet áldásait, azonban Bartos plébános vezetésével nem óhajtának hitközséget alakítani, mert a plébános — mondják a feljelentők — eddigi működésével bebizonyította, hogy óréa vezető szerepet ruházni nem lehet, tehát míg Silindian lesz, addig az ottani hitközség nem alakul meg,

mert a népnek nincs bizalma benne.

A beadvány másik panasza, amely egyszermind be akarja mutatni Bartos plébános működését, a következő: A szokásos vízkeresztli házzszentelés még sohasem maradt el Silindian. Az idén azonban — amint a panasz mondja — Bartos plébános kijelentette, hogy a házzszentelés pogány szokás és mivel a hívek neki még a cipőtalpköntést sem fizetik meg,

Magyarországi cigarettacsempészt fogott az aradi rendőrség.

(Arad, január 26.) Ma este örökös az ötödik kerületi rendőrség egyik detektívje igazolásra szólított fel egy gyanús embert, aki hatalmas zsákot vitt a vállán. Az illető először erőlyesen tiltakozott a detektív igazoltatása ellen, majd ledobta a zsákot és futásnak eredt. Rövid üldözés után sikerült elfogni és összekötözött kezekkel vitték be a rendőrség központjába. A zsákot kibontották, amelynek tartalma általános meglepetést keltett. Telve volt a legfinomabb külföldi dohány és cigaretták különlegességekkel, amelyek csempész-úton kerültek Aradra. Az elfogott ember zavarodottan védekezett, azt állította, hogy egyik közeli községből jött és a zsákot, amelynek tartalmát nem

csak olyan helyre megy, ahová külön hívják. Ilyképp az idén 150 római katolikus ház közül Bartos csak 19-at szentelt meg.

A silindiai hívek arra való hivatkozással, hogy békés, csendes hitéletet kívánnak élni, ami mostani plébánosukkal lehetetlen, kéri Bartos elhelyezését a püspöktől, mert ha ez nem történne meg, úgy egyenesen a pápához fordulnak panaszukkal.

Hónapok óta rendszeresen csempészt magyar cigarettákat Aradra egy csabai lakos.

ismerte, az uton találta. Igazolványából azonban kitudt, hogy magyarországi lakos, csabai illetőségű, de utlevél nem volt nála. A bizonyítékok súlya alatt beismerte, hogy Szabó Ferencnek hívják, ma reggel szökött át a curti határon és azért jött Aradra, hogy a dohányárakat eladja. A további vallatás során elmondta, hogy a dohány és cigaretták csempésztését hónapok óta, rendszeresen üzi és nemcsak Aradon, hanem Timisoarán (Temesváron), Oradean (Váradon) árusította a finom csempészárut. Szabó Ferencet letartóztatták és megindult a nyomozás, mert valószínű, hogy a csempészek büntársai is vannak Aradon.

Február 1-től világszenzáció az Erzsébet moziban!

Lillian Gishel „Skarlát betű” Lars Hansonnal
Erdélyben premier! (Fennmet világszenzáció)

Letartóztatták Bucurestiben a kokaincsempészek egyik vezérét.

(Az Aradi Közlöny bucurestii tudósítójának távirata.) A fővárosi kokain-botrány bűnügye napról-napra duzzad, s mind több és több személy körül szorítja a hurkot az ügyészség és a rendőrség, amelyek a legkíméletlenebbül folytatják le a nyomozást a fehér méreg útszórásai, a kokaincsempészek és üzletfelek, a szerencsétlen áldozatok ellen. Darnav dr. ismert bucurestii orvos, aki eddig a legfontosabb adatokat bocsájtotta a vizsgálat rendelkezésére, továbbra is a legintenzívebb módon áll a hatóságok rendelkezésére és az ő segítségével folynak le a naponta több esetben előforduló házkutatások és a gyógyszerári ellenőrzések is. Megírtuk, hogy Darnav dr volt az, aki arra is felhívta a rendőrség figyelmét, hogy

Magalea asszony öngyilkossága előtt egy — állítólag a rendőrségnek címzett — levelet hagyott hátra. Ez a levél — mint később megállapították — eltűnt, de nyomtalanul eltűnt az urinó teljes levelezése is. A rendőrség most abban az irányban folytatja a nyomozást, hogy kinek állott érdekében a minden bizonnyal felette fontos adatokat tartalmazó leveleket eltüntetni.

A hatalmas bűnügy a fővárosi sajtó alar-mirozása következtében különben most már a kormányt is komolyan foglalkoztatja s mint a Cuvantul értesült, Argetolánu és Duca miniszterek erőlyesebb rendszabályok életbeléptetésére előterjesztést is tesznek Bratianu Vintila kormányelnöknek, aki az ügyben eddig még nem nyilatkozott, de a vizsgálat stádiumáról naponta kap jelentést a főügyésztől. A lap még azt a szenzációs közlést is teszi, hogy a botrányban különösen kompromittált egyik főszemély közeli rokonságban áll egy magas állású, ismert politikussal, aki most mindent elkövet, hogy a vizsgálat levét mérsékelje,

mert állítólag ebből több országosan ismert személyiségnek is kellemetlensége lenne. A lap ezt az állítását egy névtelen levélre alapozza, amelyet egy hölgy küldött be a szerkesztőségbe s fenti állítását megbízhatónak látszó adatokkal támasztotta alá.

Az ügyészség utasítására egyébként a rendőrség állandóan ellenőrzi a pályaudvarokat, lokálokat és azokat a helyiségeket, ahol eddig a kábítószerek árusítása folyt. Ugyancsak el-

lenőrzik a gyógyszerárakat is és több patikában újabb, nagyobb számú hamisított recepteket találtak.

Az ezirányban bevezetett nyomozás rövidesen sikerrel is járt, amennyiben sikerült elfogni a receptek hamisítóját, Popescu volt tengerész-főhadnagyot, aki a rendőrségen töredelmes vallomást tett és elmondta, hogy a hamisított vényeket a „Fehér papagály lovagok” adták át neki értékesítés végett. Popescu volt főhadnagy beismerése szerint

2—4000 lejes árban eddig 800—1000 darab hamisított receptet adott el, amelyeket nagy részben vidéki városok gyógyszerártaiban készítettek el.

A legtöbb esetben magának Popescunak kellett kiváltania a kokaint, vagy morfiomot, mert a vevők bizalmatlanok voltak. Elmondotta még, hogy a „Fehér papagály lovagjai” havonta nagyobb mennyiségű kokaint csempészték az országba és pedig rendszerint Párisból. Hogy azonban kik hozták személyesen és kiknek adták át a szállítmányt, már csak azért sem tudhatja, mert a „lovagok” közül csak egyetlen egyet ismert, aki őt beajánlotta a titokzatos gyülekezetbe. A „Fehér papagály lovagjal” hetenként egyszer,

minden pénteken este ülészeket az egyik kftvárosi kocsmában külön szobájában. Ennek a kocsmanak tulajdonosa lehet szerinte a gyülekezet vezetője, vagyis a kokaincsempészek főnöke.

Érdekes azonban, hogy — mint Popescu elmondotta — az ülés titokzatos ceremóniák mellett folyt le. Az érkező „lovagok” előbb egy hölgnél — a kocsmáros rokonánál — tartoztak jelentkezni, aki figyelmeztette őket tett esküjükre, majd egy-egy fekete csuhát adott át, amit a „lovag” magára öltve, előbb kezét kellett csókolnia az illető hölgnének s csak azután léphetett a titkos bejárati terembe. A rejtélyes hölgyet és a kocsmárost egyébként sohasem látta, mert a „lovagoknak” szigorúan tilos volt máskor is megjeleniük a kocsmanban, mint pénteken este. A rendőrségen természetesen jegyzőkönyvbe foglalták Popescu szenzációs vallomását, azonban azt hiszik, hogy az egész csak egy koholt mese és Popescu — aki különben idült alkoholista — csak azért találta ki az egész kocsmahistóriát, hogy a maga személyét mentse.

A KÜLVÁROSI MESSZÉK...

A Külváros bemutatója elé.

AZ ÉLET-MOZZANATOK számtalan megismétlődése, mely mint eset, esemény, téma-mag a külvárosi sikátorok mély ölen unostalan föl bukkan. Egy rendőri hír, színezve rendőri riport szép figurális beállításával. De az oroszos milióji felvázoláson túl a lelkek analízise az már más szemszögből kíván itéletet. A jelentéktelennek látszott „néhány sorost” azonnal előlépteti drámai lendületű problémává s a Külvárost is ez avatja izzó atmoszférájú drámává. Frantisch Langer a lelkek legújabb színpadi kémikusa. A lelkelete kétségtelen oroszos, az alakjai tiszta realitásban furdóttak és abban a külvárosi légben, amelyben sok minden Dosztojevszky éles színeiben elevenedik.

EGY EMBER ÖLT. Nőért. Akit szeretett, aki szerette s aki mégis megcsalta. A nő közönséges uccai nő, alakja nem is élesen metszett, a drámai tetteket azért ő okolja meg és indítja el. A fiu a külvárosi szép fiu, jó fiu, ártatlanul ül barátjaiért és szerelmi iparigazolmányos barátnőjéért is becsületet, tisztességet, hűséget követel. Egy este „pali” talál nála. Leüti. Gyűlöli egy pillanatra fellángolásig a nőt — leüti a férfit, aztán nyugodtan leplezi a bűnt, fölévikkél a jólét színvonalára, talán elmerülne az egész gyilkosság a feledésben, de a bűn bűnhődést követel s a fiuban megmoz-

dul a marcangoló érzés: öbajtja a bűnhődést a bűnért, vezekelni akar a földi igazságszolgáltatás előtt. Belekiáltja a világba teli torokkal: „gyilkos vagyok... öltöm... fogjanak el...” Nem hiszik. Föladja saját magát a rendőrségen. Kidobják, mint téli lakhelyet kereső csavargót. És a fiu a pezsgős duhaj-élet sóvárgott örömei között is belebotlik a szagató lélekkinba, menekülve keresi az abszoluteit és künn egy rejtett zugban ott a Bíró, alkoholimámorban fulladó bölcs öreg, akiben elpattant a világrenddel párhuzamosan működő rugó s a lelki irrealitását is végtelen egyszerű jósággal, józan gondolkodású fölétes Itélkezővé nemesíti. És hangzik a bűnhődni akaró felé az itélet: „a bíróság elégnék találja a bűnhődést, mely magából a bűnből fogantatott. Egy éltén át határtalan szerelem az engesztelés, ez jóvá teszi még a gyilkosságot is.”

A FÜGGÖNY LEGÖRDÜLT. Egy lélek befogadta a kinokat s megadta az abszoluteit. Tizenkét kép mélyenszántásával osap reánk a lelket analízáló dráma, amelynek színpadi effektusai a modernizálódás moziszerűségének uiságját hozzák. Langer sok helyen ugyan kifejezési erőtlenséggel hadakozva tolmácsolja a fiu lelki elmozdulásait, de a sejtetett gondolatok a figyelő ember érzéseivel találkoznak és az emberi lélek belső hurjaihoz érv. tovább rezegnek bennünk. (s. p.)

KÖZGAZDASÁG.

A belföldi gabona standardja.

Néhány szó a gabona- és termény-standardizáló törvényjavaslathoz.

(Arad, január 26.) Bucurestiben ismét egy új törvénytervezet készül és ennek halatára önkéntelenül is megremegek már az erdélyi kereskedő: vajjon melyik szakmára kerül a sor? Ezuttal az ország egyik legfontosabb termelési ágának „megrendszereléséről” van szó, amit a kivitelre szánt gabonaneműk standardizálásával akarnak elérni. A külföld ugyanis olyan silány minőségűnek tartja Románia gabona és mezőgazdasági terményeit, hogy csak a legnagyobb szükség esetén és akkor is redukált árban vásárol belőlük. A romániai áru silányságának egyik fő oka a birtokreform, amely a nagybirtokot és uradalmakat megszüntette és így a termelés a törpe-földbirtokosok kezébe került, akik tökéletes szaktudás, gazdasági gépek és állatállomány hiányában képtelenek a belterjes gazdálkodásra és így a föld hozama évről-évre rosszabb és gyengébb minőségű lesz.

Kétségtelen, hogy a terményeink minőségének színvonalának emelésére okvetlenül szükség van, de viszont a most készülő „standardizálási” törvénytervezet nem tartom alkalmasnak a cél elérésére. A tervezet szerint ugyanis minden évben, az aratás és próbacséplések után a Bucurestiben székelő tanács az ország minden részéből beérkező hivatalos jelentések alapján megállapítaná, hogy az azon évben termelt mezőgazdasági produktumok minőségileg milyen osztályozást nyernek. A törvény szabályozná az exportálható áru minőségstandardját, amelyen alul eső áru nem hagyhatja el az ország határait és ezzel bizonyos mértékig kapna a külföldre szállítandó romániai termény. Kinevezett szakértő fog felülvizsgálni minden exportárut és az csak hivatalos bizonylat ellenében vihető át a vámhatáron. A törvénytervezet szerint a standardizálás rövi-

desen a belföldi forgalomra is érvényes lesz és itt is csak klasszifikált áru kerülhet majd a piacra. A termelő tehát kényszerítve lesz áruját úgy kezelni, hogy az a hivatalos kvalitásmértéket elérje.

A törvénytervezet elképzelése szép és célszerű, de annál nehezebb és körülményesebb a gyakorlati végrehajtása. A tervezet értelmében a standardizált áru állami közraktárakba kerül, ahol a termelő egy „Warrant” árújegyet kap érte s ezen árújegyre a Banca Nationala az érték 75 százalékát lombardképen folyósítja. Ezzel szemben a beraktározó gazdát a kamatokon kívül egész csomó költség terheli (befuvarozás, fekbér, kezelési költség, tüzbiztosítás stb.) Viszont a termelő kívánságára a közraktár el is adja az áruját. Itt aztán bő tere nyílik a termelő spekulatív hajlamainak, ami az áru megdrágulását fogja maga után vonni. I smenni kell ugyanis sok termelő gazda természetrajzát. Ezek a gazdák minden napiarat alacsonyoknak tartanak, mindig jobb árt remélnék és így csak akkor adnak el, ha a pénzre feltétlen szükségük van. Az állami beraktározás és árulombardizációs lehetőség módot ad neki a spekulációra, hiszen pénzt kap az árujáért — előre.

Az egyes árutételek osztályozása elé szinte legyőzhetetlen technikai akadályok gördülnek. A vasuti mizériák, a vagonyszerzés bizonytalansága olyan személyzetet követel és olyan költséget okoz, amely alig van arányban a standardizálás előnyével. Ezenfelül pedig ismerjük a külföld bizalmatlanságát, amely még a hivatalos klasszifikálásban is kételkedik és legalább is egyelőre nem fogja respektálni az állami osztályozást, hanem ezután is külön garanciát követel az áruminőséget illetően. És akkor a sok költség, fáradtság, munka, hiába-

ERZSEBET MUZEO.

Ma d. u. 5, 7 és este 9 órakor
Nagysikerű Fanamet filmelőadás

„Acél ember”

Milton Sills-szel a főszerepben.
Nagyszerű zenekar. Rendes olcsó helyárak.

Jön! Lillian Gishel Jön!
SKARLÁT BETÜ világszenzáció.

való volt. Ha tehát komoly eredményeket akarunk elérni, úgy előbb az alapokat kell felépitnünk. A gazdákat kell ellátni olcsó mezőgazdasági hitellel, államilag nemesített vetőmagokkal, gazdasági gépekkel és akkor majd lesz kedve a belterjes gazdálkodáshoz, lesz módja olyan minőségű árut termelni, ami a külföldet is kielégíti. Ilyen formában tessék standardizálni és akkor nincs szükség a tervbevetett költséges apparátusra. Végül még egyet: az állami közraktárnak semmiesetre sem szabad a nagy adókat fizető kereskedőket megkínosítani azzal, hogy az ott leraktározott áruk eladásával foglalkozzék. A közraktár maradjon meg eredeti rendeltetésénél, fogadja el a terményeket tárolásra, ha kell, adjon reá olcsó kölcsönt, de ne vegye el a kereskedők ténykedési körét.

Schmer Jacques.

Zürichben 3.21, Párisban 15.70 a lej

Helyi valutaárak. (Január hó 26.)
Kifizetések: Berlin 38.95, Newyork 163.50, London 796.50, Páris 6.42.50, Milánó 8.62. Prága 4.84, Budapest 28.60, Zágráb 2.88.50, Bécs 23.10, Zürich 31.40. — Áru: Márka 39. dollár 163, angol font 795, francia frank 6.50, olasz lira 8.60, cseh korona 4.82, pengő 28.60, dinár 2.85, osztrák schilling 23.20, svájci frank 31.38. — Pénz: Márka 38.50, dollár 162, angol font 785, francia frank 6.40, olasz lira 8.40, cseh korona 4.78, pengő 28.40, dinár 2.80, osztrák schilling 31.15. — Irányzat: Szilárd.

Zürichi tőzsdenyitás. (Január hó 26.)
Berlin 123.77.50, Amsterdam 209.50, Newyork 519.20, London 2530.87.50, Páris 20.41, Milánó 27.47.75, Prága 15.38.50, Budapest 90.80, Belgrád 9.13.50, Bucuresti 3.20, Varsó 58.25, Bécs 73.20.

Zürichi tőzsdezárlat. (Január hó 26.)
Berlin 123.77, Amsterdam 209.47.50, Newyork 519.30, London 2531.25, Páris 20.40.75, Milánó 27.49, Prága 15.38.50, Budapest 90.80, Belgrád 9.14, Bucuresti 3.21, Varsó 58.20, Bécs 73.20.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Január hó 26.)
Devizák: Páris 6.38, Berlin 38.90, London 793, Newyork 162.45, Milánó 8.63, Zürich 31.40, Bécs 22.85, Prága 4.81, Budapest 28.45. — Valuták: Napoleon 646, márka 38.90, léva 1.18, török lira 0.84, angol font 790, francia frank 6.62, svájci frank 31.40, lira 8.70, drachma 2.15, dinár 2.85, dollár 161.50, lengyel zloty 18.40, osztrák schilling 23.10, pengő 28.50, cseh korona 4.80.

— Új vámtételek. Bucurestiből jelentik: A legfelsőbb vámtanács az alábbi áruk exportilletékét a mai naptól kezdve vagononként a következőkben állapította meg: buza, rozs, tengeri, csöves tengeri, tengeri-liszt, árpa és zab 2800 lej, zabosbüköny 4000 lej, bab és lencse 4000 lej, lóbab 2400 lej, finom buza-liszt, buza dara, nullás- és kenyérliszt 2400 lej, korpa 600 lej, árpakása 3200 lej, lekvár, piskóta-sütemények, cukrászárak 3200 lej, ipari magv 4000 lej, mezőgazdasági magv. 4000 lej, nemesített napraforgómag 6200 lej, tisztított anizsmag 800 lej, könnyűipari benzín 400 lej, petróleum (finomított is), gépolaj, kátrány, finomított nehéz olaj, közönséges nehéz olaj, könnyű olajok 2110 lej, kompresszor olajok 8000 lej, parafin 17.600 lej, fenyőróz 10—22 cm. átmérőjű, 2 m. hosszú 800 lej, 2—3 méter hosszú 2400 lej, 22 cm. átmérőnél szélesebb és 3 méternél hosszabb 4800 lej, gyertyán- és akácronk 160 lej (köbméterenként), fenyő épületfa 1—3 méter hosszúságig 28 lej, 3 méternél hosszabb 60 lej (köbméterenként), hangszerefa 8000 lej, fenyőhulladék 160 lej, bükkfadonga 16 lej (köbméterenként), parketta- és szegélyfa megmunkált állapotban 400 lej, bükkfahulladék 160 lej, tölgyfadonga 8000 lej, bükkfagerenda 240 lej, tölgyfagerenda 8000 lej, tűzifa

URANIA

Ma 5, 7 és 9-kor

Iván Mosjoukin-al

Strogoff Mihály

II. rész 14 felvonás egyszerre.

Vasárnapi Matiné-műsora szenzáció, 5, 10 és 15 leles helyárak.

(bukk, fűzia, akác, jávor, körös) 240 lej, cserfa 3200 lej, dió (héjas) 180 lej, tisztítva 360 lej métermázsánként, tojás (május 1-től szeptember 30-ig) száz darabonként 50 lej, október elseje és április 30-ika között 100 lej, sertés, marha- és borjúhús 125 lej métermázsánként.

= Hétmillió a passzívja a csődbe jutott timisoarai textilcégnek. A Link és Klein temesvári textilnagykereskedő-cég, amely tegnap beszüntette fizetését, ma bejelentette, hogy a passzívák körülbelül hét millióra rúgnak, míg az aktívák csak két milliót tesznek ki. A hitelezők között nagyjából pénzügyi intézetek és külföldi gyárak szerepelnek. Az egyezkedési tárgyalások tovább folynak ugyan, de a cég még akkor is likvidálni kénytelen, ha sikerülne megegyezést létesíteni hitelezőivel.

= Házadókivetések Aradon. Az aradi pénzügyigazgatóság közli, hogy a helyszínen működő ház- és földadókivető bizottságok pénteken a következő uccákban jelennek meg: IV. számú bizottság: a Brancovicu (Lázár Vilmos)-uccában és az V. számú bizottság a Marasesti (Kossuth)-uccában. A bizottságok felkérlik az érdekelt háztulajdonosokat, hogy a vételi és a bérleti szerződéseket, valamint az egy százalékos illeték befizetéséről szóló nyugtát és jegyzőkönyvet a saját érdekükben tartásuk kéznél és a bíróság kívánságára mutassák fel.

= Ingatlanvételhez nem kell községi bizonylat. Az új bélyegilletéktörvénynek van egy üdvös rendelkezése is és pedig az, hogy felmenti az ingatlant vevő feleket attól, hogy a kérdéses gazdát cserélt ingatlan becsértéke felől az illetékezés tekintetében községi bizonylatot nyújtsanak be a pénzügyigazgatósághoz. Annak ellenére azonban, hogy az új bélyegilletéktörvény idestova már egy esztendeje életbelépett, Aradmegye több községében a szerződés megkötésekor az előjárásról illetve a községi jegyző még ma is úgy informálja a feleket, hogy a becslési bizonylatra továbbra is szükség van s a bizonylat kiállításáért természetesen magas összegű díjat szed be. A mind gyakrabban előforduló esetek következtében Szuchy Pál dr. aradi ügyvéd most egy konkrét eset kapcsán az illető községi jegyző ellen feljelentést nyújtott be a pénzügyigazgatósághoz és a kérdés körül anomáliák ismertetésével arra kérte a pénzügyigazgatót, figyelmeztesse a községi előjáróságokat, hogy a becslési bizonylatokat jogtalanul erőszakolják rá a felekre, amennyiben annak benyújtását az új bélyegtörvény már nem írja elő és így a feleket csak feleslegesen terhelik meg 3-400 lej kiadásával. Nicoleanu pénzügyigazgató természetesen helyt adott Szuchy Pál dr. megállapításának és a feljelentés ügyében elrendelte a vizsgálatot, egyben pedig megígérte, hogy körrendeletben fogja értesíteni a községi előjáróságokat az új bélyegtörvény vonatkozó rendelkezéséről.

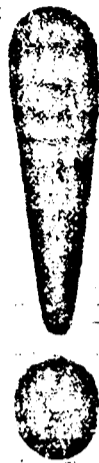
Irredenta-vád

az oradeai magyar színház két tagja ellen
A szilveszteri kabaré különös epillógusa. — Amikor az állambiztonsági hivatal mindenáron büntényt keres a színészi produkcióban.

(Az Aradi Közlöny oradeai tudósítójának telefonjelentése.) Szilveszter éjszakáján a nagyváradi magyar színház kabarét rendezett, melyen A királyné rózsája című operett néhány jelenete is színre került. A jelenetek keretén belül fellépett a kabarén Kaszab Anna, a nagyváradi Magyar Színház drámai hősnője is, aki két Heine-dalt és Fráter Lóránd: Lehullott a rezgő nyárfa levele... című magyar műdalt énekelt el. A színésznőn fellépte alkalmával fehér Biedermayer-stylruha és szőke paróka volt.

A kabaré befejeződött és senki sem talált semmi kivetnivalót rajta, midőn azután tegnap úgy Kaszab Annát, mint Kovács Imrét, a színház rendezőjét, felidéztek a rendőrségre. A nagyváradi rendőrség ugyanis névtelen levelet kapott, amely azzal vádolja meg Kaszab Annát, hogy a dalok éneklésével irredenta propagandát csinált, a ruhája pedig néhai Erzsébet magyar királyné maszkját akarta jelképezni, ami még súlyosbítja a bűnt. A színészek természetesen felháborodottan tiltakoztak a rosszakaratu vád ellen.

Hirdessen

a 43 éve fennálló

Aradi Közlönyben

Nézzé meg ennek a nőnek a teinjét!
Az élet reá nézve 40 éves korában véget ért, fiatal volt testben és lélekben, azonban az arca öreg volt.

Kétségbeesésében mindenféle szépség-tőszereket használt. Némelyeknek volt némi hatása egy ideig, azonban az arca izmai mindig puhultak és a kis ráncok és pattanások újból előjöttek. Szánalmas kitérés, mely az öreges megjelenés feletti gondjainak volt a következménye, nagyban hozzájárult varázsának az eltűnéséhez. Az élet reá nézve véget ért 40 éves korában. Azután felbukkant a Tokalon-krém, a zászló egyik meglepőbb felfedezése. Az eredmény feletti kételyekben és reményekben kísérletet tett ezzel a csodás bőrtápszerrel, amint azt a többi szépség-szerrel tette. De ez alkalommal némi különbséggel az eredményben.

A fejbőrök legnagyobb része ki van éhezve, ezért látszanak őregeknek és nem szépek.

Az egyetlen mód, hogy a bőrnek viszszaadjuk az őszesét és új életet, abban áll, hogy kívülről tápláljuk. Az ismert legjobb bőrtápszer friss tejszín és mesterségesen megemésztésre oly módon előkészített faolaj, hogy a szövetek ezeket könnyen felszívhassák. Egy ilyen tápszer gyorsan állítja helyre a szöveteket, fokozza életképességét és működését, a bőrt bársonyossá, szép rózsaszínűvé és fiatallá teszi. A friss tejszín és az emésztésre előkészített faolaj minden titka a Tokalon-krém nagy sikerének. A nők szeretni, akiknek a bőre egészen ráncos volt, kemény és érdes, merlező eredményeket adott és igen gyakran annak a nőnek az esete, akinek a képét hozzuk. Senki sem hinné, hogy negyven éves és hogy még csak néhány héttel ezelőtt a bőre olyan kemény és érdes, mint egy narancsnak a héja. Azt akarjuk, hogy bizonyítéka legyen arra nézve, hogy a Tokalon-krém tényleg az, aminek mi mondjuk és az egyetlen mód, hogy ezt a bizonyítékot megszerezze, hogy Ön egyedül próbálja ki. Még ma szerezzen egy tévely krémet bármelyik üzletben. Használja fel az egész tételét vagy legalább egy részét. Ha nem lesz meglepő az eredményvel, akkor visszatér a csodás pénzért.

CREME TOKALON

Jegyzet: A Tokalon-krém gyógyszertárakban, drogériákban és Hatszertüzetekben kapható. A rendes nagyságu dohoz ára 90 lej. A rendes mennyiségnek a kétszeresét tartalmazó dohoz ára 120 lej. Ha valahol nem tud Tokalon-krémet vásárolni, küldje meg az árát a következő címre: PARFUMERIA ELITEI Bucuresti, Calea Victoriei Nr. 89. 546

LEGUJABB.

A bolgrádi Telegraphen-Union rádió-tudósítása az Aradi Közlöny számára.
Oroszország szövetséget köt Japánnal és kibékül Angliával.

Londonból jelentik: A Daily Telegraph jelenté, hogy Csicserin, az orosz szovjet külügyminisztere rövidesen Tokióba utazik egy orosz-japán megegyezés megkötése érdekében abban a reményben, hogy ezzel a távoli kelet problémái véglegesen megoldódnak. Angol politikai körökben komolyan tárgyalnak arról az eshetőségről, hogy márciusban a biztonsági konferencia idején Litvinov orosz szovjet megbízott találkozni fog Chamberlain külügyminiszterrel, hogy megbeszéléseket folytasson az angol-orosz viszony újból való felvételéről.

Az orosz szovjet irtóhadjárata az ellenzék ellen.

Kovnából jelentik: Moszkvából érkező hírek szerint az orosz kommunista párt többségi csoportja tovább folytatja irtó hadjáratát az ellenzékkel szemben. Eddig tizenhétgyezer ellenzéki tagot zártak ki a pártból s további huszonegyezer ellen folyik hasonló eljárás. Lasevics, Trozskij egykori jobbkéz, behódolt a többségi csoportnak s így mindennemű eljárást megszüntettek ellene. Radetski szállítását helyére, Orenburgba érkezett ott megkezdte munkálatait a kőgiz egyetemen.

Oriási kémkedést lepleztek le Jugoszláviában.

Lalbachból jelentik: Oriási aranyú kémkedést lepleztek ma le, amely Olaszország javára folyt. Az Orjuna című lap, amely az orjunisták (jugoszláv fascisták) hivatalos közlönye, leplezte le a kémkedést, amely a lap szerint olyan kiterjedt volt, hogy a kémek a közigazgatás legkiszponáltabb állásaiban is találhatóak voltak, sőt az orjuna alakulatok tagjai sorában is igen sok kém foglalt helyet. A kémkedés főszékhelye a lalbach-i olasz konzulátus volt, vezére pedig Aegidius Pelici ismert orjuna-vezér, akit a rendőrség ma letartóztatott. A kémkedési hálózat teljes kiderítésére nagy titokban ugyan, de oriási apparátussal folyik a nyomozás.

Egy hónapos C. F. R. berleteket 3 nap alatt beszerez Kúntler Vizumiroda Arad, Bul. Reg. Maria 22. Telefon 86.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 8 Lej. vastagabb betűvel 8. Metve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 azóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej.

LEVELEZÉS.

Télen a szél és a garat élesítésére GYERMEKEKNEL és felnőtteknél is EGGOMINT TABLETTÁKAT.

„LEGYEN VILAGOSSÁG” jellegre le- vél van az Aradi Közlöny kiadványában.

ALKALMAZÁS.

JÓFORGALMU korcsma és vendéglőbe keresek kimérőt óvadékkal. Cim Selejan. Csermő. 506

EGY fiatal, kezdő rőfős kereskedő se- géd állást keres esetleg vidékre is. Cim az Aradi Közlöny kiadványában. 300

PERFEKT német levelező foglalkozást keres este 7 órától kezdve. Megkeresé- seket „Periekt” jellegre az Aradi Köz- löny kiadványába ír. 545

SZÖLLESETI, borászati, gyümölcse- szeti, konyhakertészethez is értő 20 évi gyakorlattal bíró szakképzett egyén ál- lást keres. Cim Kutas Mihály, Gyorok Jud. Arad. 544

VIDÉKI nagytém magyar, német, le- hetőleg román gyorsíró géplevelezőt (felevezetőt) keres. Ajánlatokat bizo- nyítvány másolattal „3000.— plus, la- kás, fűtés, villágítás” jellege alatt az Ara- di Közlöny kiadványa január 30-ig fogad el. 551

ANGOL női konfekció szabósághoz ügyes kézilányok felvételnek. Str. Me- tianu (Forray-ucca) 5. 549

PERFEKT szobaleányt 5 szobás laká- sához keresek. Cim Str. Crisan. (Karoli- na-u.) 8. I. em. 10500

LAKÁS.

HÁROM SZOBA, FÜRDŐSZOBA ÉS MELLÉKHELYISÉGEKBŐL ÁLLÓ UC- CAI LAKÁS A FÖTÉREN 1928. MÁJUS 1-RE KIADÓ. Cim az Aradi Közlöny ki- adóhivatalában. 1234

A téli menetrend.

ÉRVENYES OKTÓBER 5-TŐL. Arad — Tövis — Bucuresti: expressz ind. 1.03 érk. 5.40 érk. 16.50 személy ind. 4.25 érk. 12.35 érk. — or. expr.* ind. 7.14 érk. 11.33 érk. 22.15

KETSZOBÁS lakás butorral vagy Kű- lön-külön haláleset miatt olcsón azonnal átadó. Str. Oltuz 36—38. 541

VÉTEL ÉS ELADÁS.

10-ES eredeti magánjaro garnitúra el- adó. Aradul-nou. Calea Banatului 39. sz. Plech Adam. 10500

BÖRGARNITURA, rézagyak, háló, ebéd- lö, uriszoba szalon berendezések. antik szalonok, antik szekrények, szőnyegek, íróasztalok, fotelok, paravánok, szamo- várok, antik órák, diványok, régi kre- dend. fali vitrin. üvegezet.

ELADÓ 700-as új szállagtűrés, 400-as abrichter furóval, 6 HP. benzín motor teljes szereléssel Dab András asztalos, Panatul-nou 80. szám. 536

ANTIK és modern butorokat, műtár- kvakat antik poharakat, márkás por- cellánokat, antik sálakat használt buto- rokat, szőnyegetek, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizomány- ba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgoné. Strada Horia (Széchenyi-u.) Neuman-pá- lota. 1000

TISZTA, MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadványában. 100

Vérszegények, sápadtak, legyöngültek és étvágytalanok legjobb erősítő és bizlaló szere a Ferrol Vastáplikör. Egy üveg ára 95.— lej. Készíti: 293 dr. Földes gyógyszerháza Arad

Használt, jó állapotban levő autóbuzs eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadványában. 558

Rossz villanyégők! becserélése garantált gyári ul észre törött ávez és porcellán tárgvak szak- szerű ragasztása, üvegezést és képker- tezést legolcsóbban vállal Aradon a „MOTORICA” volt Asztalos Sándor- ucca 12. 2204

Cooperativa szövetség Bocsig (Aradmegye) keres egy üzletvezetőt részreadásra, vagy fixfizetésre. Lakás természetben. —: Óvadék 200.000 Lej, amely után a haszon az üzletvezetőé. Nőtlenek előnyben. Értekezni lehet: 543 az Igazgatóságánál Bocsigon.

HUNGARIA Nagyszálloda BUDAPEST, a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árák! Távirat cími „HUNGARIOTEL”.

Képekerek villanyerőre berendezett speciális kép- keretező mőhely. Óvál, kerek és blondel keretek minden méretben és kivi elben. Freiman József Arad, Str. Bratlanu 9.

I. emeleti helyiség, mely áll két nagy uccai és egy udvari szobából. Irodának, szalonnak, orvosi rendelőnek, üzletnek, mű- helynek rendkívül alkalmas, kiadó. Cim az „Aradi Közlöny” kiadványában.

NÉGYSZOBÁS, elő. cseléd, fürdőszobás modern tiszta lakás nagy gyümölcsös kerttel május 1-től (esetleg előbb is) három évre bé- beadó. Továbbá a főtéren ügyvédi vagy bármilyen irodának esetleg garzon laká- sának alkalmas 2 uccal szoba február 1-re kiadó. Bővebbet Györfi „Mars” irodá- jában Strada Unrei 13. 15303

MACULATURA PAPIR 5 kgros cso- magokban KAPHA T Ö K az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Muzsaj József Arad, a színházzal szemben. Őszi és téli árjegyzék: LEJ: Iskola öltöny 1600 Férfi öltöny tiszta gyapju 1750— Férfi öltöny div. színekben 2450— Sötét kék és fekete öltöny la. 2750— Őszi felöltő ... .. 1950— Ulster double la. ... .. 2450— Fekete téli kabát szörme sál gallerral ... .. 2650— Fregoll raglán ... .. 2200— Gummi kabát ... .. 850— Bőrkabát minden színb. la. 4600— Mertek szerinti szabóság! 1844 Nagy posztó raktár!

személy ind. 8.54 érk. 9.20 érk. 10.38 gyors ind. 13.55 érk. 14.14 érk. 15.27 személy ind. 14.30 érk. 15.05 — személy ind. 18.04 érk. 18.30 érk. 19.48 or. expr.* ind. 23.37 érk. 23.56 érk. 0.48 * Orient-expressz közlekedik hétfő, szerda és péntek éjjel. Lőkősháza — Curtici — Arad: expressz ind. 23.10 ind. 0.22 érk. 0.40 or. expr.* ind. 5.52 ind. 6.34 érk. 6.51 személy — ind. 6.45 érk. 7.29 személy ind. 7.10 ind. 8.27 érk. 8.53 személy ind. 11.02 ind. 11.32 érk. 11.58 gyors ind. 15.28 ind. 16.30 érk. 16.48 személy ind. 17.14 ind. 18.31 érk. 18.57 személy ind. 20.05 ind. 20.40 érk. 21.06 * Orient-expressz közlekedik hétfő, csütörtök és szombat reggel. Arad—Pécska—Battonya: Aradról in- dul: személy 5.10. személy 6.30. gyors 10.18. vegyes 15.30. személy 19.20. — Pécskára érkezik: személy 5.55. személy 7.15. gyors 10.47. vegyes 16.15. személy 20.05. — Battonyára érkezik: személy 8.09. gyors 11.37. vegyes 17.39. személy 21.17.

Battonya—Pécska—Arad: Battonyá- ról indul: személy 22.31. személy 10.56. gyors 12.40. vegyes 19.20. — Pécskáról indul: személy 23.30. személy 6.23. sze- mély 11.59. gyors 13.47. vegyes 20.36. Aradra érkezik: személy 0.14. személy 7.10. személy 12.45. gyors 14.15. vegyes 21.22. Arad—Timsoara: Aradról indul: szv. 1.05. gyors 6.10. személy 7.36. személy 10.41. személy 15.05. gyors 17.05. szem. 20.30. — Temesvárra érkezik: személy 2.33. gyors 7.25. személy 9.05. személy 12.09. személy 16.34. gyors 18.19. sze- mély 22.00. Timsoara—Arad: Temesvárról indul: gyors 23.10. személy 4.25. személy 6.25. személy 8.05. gyors 12.17. személy 13.55. személy 19.50. — Aradra érkezik: gyors 0.25. személy 5.55. személy 8.00. sze- mély 9.40. gyors 13.35. személy 15.26. személy 21.20. Arad—Oradea: Aradról indul: személy 0.55. gyorsmotor 6.20. személy 10.16. személy 15.48. — Nagyváraára érkezik: személy 5.15. gyorsmotor 9.30. személy 14.45. személy 20.50.

Oradea—Arad: Nagyváradról indul: személy 19.15. személy 5.35. személy 12.20. gyorsmotor 16.50. — Aradra ér- kezik: személy 0.10. személy 10.15. sze- mély 16.43. gyorsmotor 19.50. Arad—Brád: Aradról indul: személy 7.30. személy 11.45. személy 16.06 gyors motor 18.40 — Brádra érkezik: személy 13.55. személy 17.40. személy 22.30 gyorsmotor 23.10. Brád—Arad: Brádról indul: személy 23.30. gyorsmotor 4.40. személy 7.45. személy 14.00. — Aradra érkezik: sze- mély 5.57. gyorsmotor 9.00. személy 14.10. személy 20.20. Arad—Jimbolia: Aradról indul: vegyes 10.00. személy 15.27. — Jimbóliára ér- kezik: vegyes 14.22. személy 18.50. Jimbolia—Arad: Jimbóliáról indul sze- mély 3.50. vegyes 14.50. — Aradra érke- zik: személy 7.25. vegyes 20.00. Arad—Otlaka: Aradról indul: szem. 17.20. — Otlakára érkezik: szem. 20.05. Otlaka—Arad: Otlakáról indul: sze- mély 10.20. — Aradra érkezik: személy 13.17.